

W numerze m.in.:

Złóż wniosek do...

- instytucje wspierające finansowo biblioteki

Anna Beska, Michał Jerzy Beski

- artyści plastycy

Powiem - jak umiem...

- rozmowa z poetką Ireną Trojanek-Szmidtową

Park krajobrazowy "Góry Opawskie"

Pomagamy sobie w pracy

opolski kwartalnik
informacyjno-metodyczny

1-2/2005

POMAGAMY SOBIE W PRACY
Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Rocznik XLIX

Nr 1-2

Opole 2005

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska
Alicja Bujak
Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Hanna Jamry
Violetta Łabędzka
Piotr Polus
Anna Śliwińska

ISSN 1427-8936

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki
45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 20
Tel.red. 077/453-64-74
e-mail: wbp-opole@wbp.opole.pl

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu
Nakład 160 egz.

Spis treści

Alicja Bujak

Ważniejsze wydarzenia kulturalne w 2004 r.,
w bibliotekach publicznych Opolszczyzny 5

Hanna Jamry

Powiem – jak umiem...
Rozmowa z poetką Ireną Trojanek-Szmidtową 31

Regina Kapalka

Anna Beska – artysta plastyk 47
Michał Jerzy Beski – artysta plastyk 52

Mirosława Wąsowicz

Park Krajobrazowy „Góry Opawskie” 58

Ewa Ledwoń

Agroturystyka 62

Ewa Ledwoń

Bibliografia powiatu ziemskiego opolskiego
(komunikat wygłoszony na ogólnopolskim seminarium
„Bibliografia województwa a bibliografia powiatu”.
Opole, 2-3 czerwca 2004 r.) 69

Radosław Olkuśnik

Złóż wniosek do... 73

Joanna Parys

Wybrane formy pracy z czytelnikiem dziecięcym
w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Opolu 84

Elżbieta Kampa

Tydzień Bibliotek w Opolu w 2005 r. 93

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Współpraca Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu,
oprac. Anna Śliwińska 96

Halina Kruszewska

Współpraca między
Biblioteką Publiczną im. Jana Brzechwy w Paczkowie
a Městskou knihovną w Javorníku 102

SYLWETKI BIBLIOTEKARZY

Mieczysław Faber (1930-2004) 111

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM

propozycje do księgozbioru podręcznego

oprac. Hanna Jamry 114

Violetta Łabędzka

Kronika ważniejszych wydarzeń

społeczno-kulturalnych Opolszczyzny

(styczeń – czerwiec 2004 r.) 119

Alicja Bujak

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

*Ważniejsze wydarzenia kulturalne w 2004 r.,
w bibliotekach publicznych Opolszczyzny*

styczeń

MiGBP Baborów

– Wieczór kolęd

GBP Chrzastowice

– Jasełka

MiGBP Głucholazy

– Spotkanie autorskie z Olgą Tokarczuk

– Jasełka opłatkowe – spotkanie mieszkańców Burgrabic (Filia biblioteczna)

MiGBP Grodków

– „Rok Gombrowicza” – wystawa (cały rok)

– Wystawa z okazji Dnia Babci i Dziadka

– Spotkanie autorskie z Olgą Tokarczuk

– „200 lat ubezpieczeń na ziemiach polskich”

GBP Kamiennik

– Dzień Babci i Dziadka w Bibliotece

– Zabawa choinkowa dla najmłodszych czytelników

MiGBP Krapkowice

– „Kolorowe wiersze Juliana Tuwima” – impreza czytelnicza

– XII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy

GBP Lubrza

- Gminny konkurs jasełkowy – występy teatrzyków dzieci i młodzieży
- „Wielkanoc w tradycji” – gminny konkurs

MiGBP Namysłów

- „Zasady korzystania z księgozbioru wypożyczalni i czytelní” – lekcja biblioteczna

MiGBP Nysa

- „Czas – człowiek – przestrzeń” – wystawa malarstwa Anny Zych

MBP Opole

- spotkanie autorskie z A.Kuzio-Podrackim

WBP Opole

- Spotkanie autorskie z Olgą Tokarczuk
- Podsumowanie wojewódzkiego konkursu czytelniczego „Poznaję siebie – Rozumiem innych – Uczę się – Zwiedzam świat”

luty

MiGBP Głuchołazy

- „Familiada o książce” – dla dzieci Caritas
- „Najwspanialszy dzień ferii” – konkurs krasomówczy w Jamońtówku (Filia biblioteczna)

MiGBP Grodków

- Ferie w bibliotekach – zajęcia z dziećmi (gry, konkursy plastyczne i czytelnicze, czytanie bajek, zajęcia komputerowe)

MiGBP w Kluczbork

- Spotkanie z Agnieszką Chrobot – poetką kluczborską

GBP Komprachcice

- „Walentynkowa laurka” – konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych
- Konkurs poezji walentynkowej dla uczniów gimnazjum

MiGBP Krapkowicach

- Ferie zimowe w bibliotece – zajęcia różne

GBP Murów z siedzibą w Zagwizdzu

- „Młodzież zapobiega pożarom” – gminne eliminacje Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej

MiGBP Namysłów

- Karnawałowy bal przebierańców dla dzieci. W programie: gry, zabawy, wybór króla i królowej balu 2004 r.
- Poetycki wieczór walentynkowy pt. „Opowiem Ci miłość”, przygotowany przez członków KMT „WENA”

MiGBP Nysa

- „Jazda rowerem wśród polskich klimatów” – wystawa rysunku satyrycznego Wiesława Lipeckiego

MBP Opole

- „Świat patchworków” – wystawa
- Spotkanie autorskie z S.Kuźnickim

GBP Olszanka

- „Ferie w bibliotece” – zakończone wyjazdem dzieci do Opola do Teatry Lalki i Aktora, Muzeum Śląska Opolskiego, Bajkolandii

GBP Reńska Wieś

- Pasowanie na czytelników biblioteki, uczniów klasy pierwszej
- „Z legendą na ty” – VI edycja gminnego konkursu

GBP Strzeleccki

- „Zaczarowany świat zapałki”: gawęda Marka Sikorskiego z Muzeum Filumenistycznego „W kręgu ognia”, wystawa etykiet i opakowań zapalczanych ze Zbiorów Muzeum w Bystrzycy Kłodzkiej

GBP Tułowice

- Wycieczka krajoznawcza na Kopę Biskupią (Tułowice i Szydłów)
- Wyjazd na krytą pływalnię w Brzegu (Tułowice i Filia)

marzec

MiGBP Baborów

- Pasowanie uczniów kl. I na czytelników biblioteki

MiGBP Głucholązy

- Dzień Kobiet – uroczyste spotkanie dla kobiet z Burgrabic

GBP Gogolin

- „Śląskie beranie” dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjum

MiGBP Grodków

- Pasowanie na czytelnika biblioteki
- Spotkanie z Marią Maciak – „Sztuka zdobienia jaj – oklejanki z sitowia”

GBP Izbicko

- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke

MiGBP Krapkowice

- „Zamki Opolszczyzny” – wystawa

MiGBP Lewin Brzeski

- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke (Lewin, Łosiów)

GBP Murów z siedzibą w Zagwiździu

- „Strażak – ratownik w akcji” – wystawa

MiGBP Namysłów

- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke
- Przedstawienie teatralne bajki „Kopciuszek” w wykonaniu uczniów ze szkoły Podstawowej nr 3 w Namysławie
- Inscenizacje bajek „Kopciuszek” i „O wilku i pięciu kozłatkach” przez dzieci z kółka teatralnego działającego przy Szkole Podstawowej nr 5 w Namysławie
- „W świecie bajek i baśni” – lekcja biblioteczna
- „Kartki wielkanocne” – konkurs plastyczny

MiGBP w Oleśnie

- Wystawa „Rok Gałczyńskiego”

MBP Nysa

- Promocja książki ojca Ludwika Mycielskiego „Mój szary różaniec”
- „Spowitości przestrzeni” – wystawa malarstwa Mirosława Zakrzewskiego
- „Pozdrowienia z Nysy” – konkurs plastyczny zorganizowany wspólnie z Biblioteką Miejską w Szumperku

MBP Opole

- „Galeria postaci Bohdana Butenki” – wystawa
- Spotkanie autorskie z Tomaszem Lisem, Maciejem Siembiedą, Bohdanem Butenko

WBP w Opolu

- Wystawa objazdowa „Człowiek ten co tworzy”

GBP Pokój

- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke

GBP Strzeleccki

- „Miłość nie jedno ma imię” – gminny konkurs recytatorski

GBP Tarnów Opolski

- Spotkanie z podróżnikiem Krzysztofem Lisowskim

GBP Turawa

- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke

MiGBP Ujazd

- „Młodzież recytuje poezję poetów śląskich” – konkurs recytatorski
- Konkurs kroszonkarski dla dzieci i młodzieży

kwiecień

MiGBP Baborów

- „Czy znasz tę baśń” – konkurs czytelniczy dla kl. I-III

GBP w Chrzastowicach

- Konkurs kroszonkarski

MiGBP Głuchołazy

- „Turniej żaka” – wiedza o filmie dla szkół średnich
- Zajęcia w Bibliotece – wielkanocne spotkanie dzieci (Filia w Burgrabicach)

GBP Gogolin

- „Jarmark wielkanocny”

MiGBP Grodków

- „Z przeszłości i teraźniejszości Miasta i Gminy Grodków” – konkurs gminny
- Wykład dra P.Greinerera: „Historia Ziemi Grodkowskiej na tle historii Śląska”

GBP Kamiennik

- Spektakl teatralny dla młodzieży „Światelko w tunelu” (współorganizacja)

MBP Kędzierzyn-Koźle

- III Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom
- Współorganizacja ogólnopolskiego konkursu plastycznego ogłoszonego przez Fundację ABC XXXI. Konkurs pod hasłem „Franklin i koziołek Matołek w krainie baśni” skierowany był do przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych

GBP w Komprachcicach

- „Historia książki” – wystawa

MiGBP w Korfantowie

- „Kroszonki i palmy wielkanocne” gminny konkurs organizowany wspólnie z GOK

MiGBP Krapkowicach

- „Europa 25. państw” – wystawa i lekcja biblioteczna
- Juliusz Słowacki – poeta i dramaturg – wystawa

GBP Lubniany

- Wystawa objazdowa twórców nieprofesjonalnych powiatu opolskiego „Człowiek to ten co tworzy”

MiGBP Namysłów

- Spotkanie z Karoliną Turkiewicz-Suchanowską z uczniami ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Namysławie
- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem – dziennikarzem, publicystą, autorem książek przygodowych dla młodzieży
- Lekcje biblioteczne: kształtowanie samooceny, praca ze słownikiem, księgozbiór podręczny, warsztat informacyjny biblioteki
- „Moja ulubiona książka, mój ulubiony bohater”, „Ekslibris biblioteki” – konkurs plastyczny

MiGBP Nysa

- „W harmonii z przyrodą” – wystawa malarstwa Jarosława Bilicza-ka

MBP Opole

- „A co to za bajka” – wystawa
- Spotkania autorskie z Grzegorzem Kasdepke, Tomaszem Różykim, Julian Kornhauserem

WBP Opole

- Wystawa „Kolorowy świat bajecznej architektury Hundertwasser”

MiGBP Paczków

- XXII Międzyszkolny Turniej Wiedzy o Paczkowie dla uczniów szkół miasta i gminy (org. wspólnie z Towarzystwem Miłośników Paczkowa)

GBP Strzeleczy

- Spotkanie z Beatą Wiewiórką i Edwardem Szczapowem, absolwentami Akademii Sztuk Pięknych w St. Petersburgu

maj

MiGBP Baborów

- Spotkanie autorskie z Arkadiuszem Niemirskim, kontynuatorem cyklu „Pan Samochodzik”
- Przegląd recytatorski w ramach IV Festiwalu Kultury Powiatu

GBP Dobrodzień

- Spotkanie autorskie z Markiem Szołtykiem

MiGBP Głucholazy

- Festyn z okazji Dnia Dziecka w Nowym Świątowie zorganizowany wspólnie ze świetlicą miejską (Filia biblioteczna)

GBP Gorzów Śl.

- Festyn z okazji Dnia Dziecka zorganizowany przez Bibliotekę w Gorzowie Śl. i Filię w Uszycach

MiGBP Grodków

- „Grodków na fotografii” – wystawa (cały rok)
- „Czy znasz dzieje Grodkowa” – konkurs gminny dla kl. IV
- Uroczyste otwarcie punktu internetowego
- „Losy mieszkańców Grodkowa w latach powojennych” – wykład dr M. Świder

GBP Kamiennik

- Dzień Matki

MiGBP Kluczbork

- „Śląska godka, śląskie pieśniczki i obliczki” – biesiada śląska (impreza plenerowa)
- „W kraju Baj-baju” – impreza plenerowa

GBP Komprachcice

- „Historia książki” – wystawa

MiGBP Korfantów

- „X majowe spotkania z poezją” – gminny konkurs recytatorski (org. wspólnie z GOK)

MiGBP Krapkowice

- „Co kryją książki” – wystawa rzeczy znalezionych w książkach
- Dni otwarte: prezentacja działów biblioteki, tworzenia katalogu elektronicznego
- Uroczyste spotkanie bibliotekarzy powiatu krapkowickiego w Mosznej z okazji Dnia Bibliotekarza
- „3 Maja po latach” – wystawa i imprezy towarzyszące, w rocznicę uchwalenia Konstytucji. Lektury biblioteczne, pogadanki, prelekcje.

MiGBP Lewin Brzeski

- Otwarcie „Kącika regionalnego” w Filii w Łosiewie, razem z To-

warzystwem Miłośników Łosiowa i Okolic

GBP Łambinowice

– Współorganizacja Dni Łambinowic

GBP Murów z siedzibą w Zagwizdziu

- Wycieczka czytelników do Rogowa Op.
- Wystawa prac twórców nieprofesjonalnych powiatu opolskiego „Człowiek to ten, który tworzy”
- Wystawa twórczości pisarzy opolskich w języku niemieckim w ramach spotkania z partnerską Gminą Vallendar

MiGBP Namysłów

- Festyn dla dzieci zorganizowany z okazji wstąpienia Polski do Unii Europejskiej pt. „Europo my młodzi twój portret malujemy”
- Tydzień Bibliotek:
 - Festyn sportowo-rekreacyjny pod hasłem „My młodzi w Europie”
 - Konkurs historyczny „Dzieje Namysłowa”
 - Turniej czytelniczy pt. „W krainie baśni braci Grimm”
 - „Ekslibrisy Biblioteki Publicznej w Namysłowie” – wystawa
 - „Moja ulubiona książka, mój ulubiony bohater” – wystawa
 - Dzień otwarty dla czytelników
- Pasowanie uczniów klas pierwszych na czytelników biblioteki
- Obchody Dnia Bibliotekarza – „Laurka dla bibliotekarzy” program z udziałem dzieci, Biblioteki w Unii Europejskiej – refleksje na temat bibliotek w Unii Europejskiej
- Warsztaty plastyczne dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, ilustracje do książek, zakładki do książek, projekty okładek do książek
- „Najpiękniejsze bajki i baśnie” – inscenizacje teatralne w wykonaniu grup przedszkolnych

- „Namysłowskie spotkania z literaturą” – warsztaty literackie prowadzone przez Karolinę Turkiewicz-Suchanowską z udziałem członków Klubu Młodych Twórców „WENA” dla dzieci i młodzieży
- Warsztaty teatralne – spotkanie z grupą teatralną „Bez Atu” działającego przy Namysłowskim Ośrodku Kultury. Przygotowanie sztuki pt. „Koronacja” Marka Modzelewskiego

MiGBP Nysa

- „Fotografie z całego świata” – wystawa fotografii Waldemara Ksenia
- „Pozdrowienia z Szumperka” i „Pozdrowienia z Nysy” – pokonkursowa wystawa widokówek wykonanych w ramach konkursu plastycznego dla dzieci w ramach współpracy z Biblioteką w Szumperku
- „Lisek Chytrusek” – spektakl teatru kukiełkowego dla przedszkolaków i uczniów kl. I
- Gawęda Kazimierza Staszkowa pt. „Legendy regionu nyskiego”
- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem

MBP Opole

- „Skarby brzeskiego drukarstwa” – wystawa

WBP Opole

- Impreza z okazji 70. urodzin Jana Goczoła, wystawa poświęcona Janowi Goczołowi
- „Ekslibrisy Jana Pawła II” – wystawa ze zbiorów Józefa Tadeusza Czosnyki

MiGBP Paczków

- „Paczkowskie dzieje mojej rodziny” – konkurs literacki

GBP Pakosławice

- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem

GBP Pokój

- Otwarcie czytelnicy internetowej „Ikonka”
- Pasowanie na czytelnika uczniów II kl.

MiGBP Prudnik

- „Dzień dobry Europo” – cykliczny program publicystyczno-artystyczny pod hasłem „Biblioteki w Europie były zawsze”
- Wydanie „Informatora o Bibliotece Publicznej w Prudniku”

GBP Strzeleczki

- Spotkanie autorskie z Janem Goczolem

GBP Turawa

- „Człowiek to ten, który tworzy” – wystawa objazdowa prac plastycznych twórców ludowych z powiatu opolskiego
- Otwarcie czytelnicy internetowej „Ikonka”

GBP Zębówice

- „Zębówicka biesiada” – impreza środowiskowa: konkurs gwary śląskiej, degustacja potraw śląskich, prezentacja strojów śląskich.

czerwiec

GBP Baborów

- Otwarcie czytelnicy internetowej „Ikonka”

GBP Gogolin

- 700-lecie Kamienia Śląskiego – zorganizowanie konkursu zbierania jednogroszówek

MiGBP Gorzów Śl.

- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke

MiGBP Grodków

- „Cztery pory roku” – wystawa prac dzieci z Przedszkola Publicz-

nego nr 2 w Grodkowie

- „Pałace Ziemi Grodkowskiej” – wykład Romana Sękowskiego

GBP Kamiennik

- „Sport to zdrowie” – gminny konkurs plastyczny
- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem

MiGBP Kluczbork

- Podsumowanie powiatowego konkursu „Dzieje Kluczborka i Ziemi Kluczborskiej”

GBP Komprachcice

- Gminny konkurs poezji europejskiej dla gimnazjalistów

MiGBP Krapkowice

- „Moja przygoda z biblioteką” – impreza czytelnicza dla dzieci z okazji Dnia Dziecka

MiGBP Namysłów

- III Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom

Czytanie opowiadań i przegód żółwia Franklina i Koziołka Matołka przez młodzież z grupy „Bez Atu” oraz bibliotekarki

Prezentacje teatralne wybranych bajek i wierszy przez młodzież grupy „Bez Atu” działającej przy Namysłowskim środku Kultury

Czytanie bajek przez Przewodniczącą Rady Miejskiej Teresę Ceglecką-Zielonkę oraz Teresę Hruby – kierownika Biblioteki Publicznej w Namysłowie

- „Obchody Dnia Dziecka” – festyn sportowo-rekreacyjny

MBP Opole

- Spotkanie autorskie z Anną Fastnacht-Stupnicką
- III Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom

MiGBP Paczków

– „Żywe obrazy” – konkurs na najciekawszą kompozycję roślinną

GBP Strzeleczyki

– Spotkanie autorskie z poetką Anną Kajtochową z Krakowa

GBP Tułowice

– Festyn Rodzinny (Filia w Szydłowie)

GBP Walce

– „Walce z lotu ptaka” – wystawa fotograficzna

lipiec

GBP Chrzastowice

– „Wakacje z książką”

GBP Domaszowice

– Współorganizacja „Dni Dobrzeńia”

MiGBP Głucholazy

- Ognisko integracyjne dla dzieci z Biskupowa, Burgrabic i Gierałcic zorganizowane wspólnie przez biblioteki i świetlice miejskie
- Festyn letni zorganizowany w ramach współpracy przez bibliotekę i OSP w Gierałcicach

GBP Grodków (lipiec-sierpień)

- Giełda podręczników
- Wakacje w bibliotekach – zajęcia z dziećmi (gry, konkursy plastyczne i czytelnicze, czytanie bajek, zajęcia komputerowe)
- Pośmiertna wystawa twórczości Czesława Miłosza oraz książek o pisarzu

GBP Kamiennik

– „Piknik na Florydzie” – wycieczka dla młodych czytelników

MBP Kędzierzyn-Koźlu

- Wystawa Grupy Artystów Plastyków Amatorów GAPA

MiGBP Krapkowice

- „Z biblioteką za pan brat” – wakacje w bibliotece (także w sierpniu)

MiGBP Nysa

- „Turystyka po polsku” wystawa rysunku satyrycznego Michała Graczyka i Kazimierza Staszki

GBP Popielów

- „Wokół patologii w Internecie” – cykl imprez związanych z zapobieganiem różnym przejawom patologii społecznych wśród dzieci i młodzieży (konkursy, spotkania, rozmowy, itp), także w sierpniu

GBP Reńska Wieś

- Ogłoszenie gminnego konkursu fotograficznego „Zabytki w mojej miejscowości”

GBP Strzeleczy

- Wystawa malarstwa i ceramiki Renaty Charouskovej i Jarosława Hruby – artystów z Czech

sierpień

GBP Gogolin

- „Okaz serce innym” – współorganizacja imprezy charytatywnej

GBP Kędzierzyn-Koźle

- „Z ekonomią na ty” – cykl wykładów realizowanych w ramach projektu „3 razy E – Ekonomia, ekologia... ekorozwój” zakwalifikowanego do realizacji w konkursie Narodowego Banku Polskiego „Ekologia i gospodarka – miasto w obiektywie” – spotkanie z Janem Królem – fotoreporterem Nowej Trybuny Opolskiej

Po co komu ekonomia i ekologia – jak to jest w naszym mieście – spotkanie z Kamilem Nowakiem, dziennikarzem Gazety Lokalnej
Wycieczka rowerowa – w ramach projektu „3xE – ekonomia, ekologia... ekorozwój”

MiGBP Krapkowice

– „Z biblioteką za pan brat” – wakacje w bibliotece

GBP Olszanka

– „Wakacje w bibliotekach gminy” – cykl różnorodnych imprez zakończonych wyjazdem dzieci do Opola do Muzeum Wsi Opolskiej, ZOO.

wrzesień

MiGBP Grodków

– Wykład dr E. Wólkiewicz – „Historia Królestwa Biskupiego do 1500 r.”

MBP Kędzierzyn-Koźle

– Spotkanie z Małgorzatą Budzyńską – autorką książek dla młodzieży

– Wystawa malarstwa Stanisławy Groń – „Klimaty”

– Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania – „Maraton ładnego czytania” – najpiękniejszych bajek, baśni i opowiadań

– „Sztuka, ekologia i ja” – zajęcia plastyczno-ekologiczne dla dzieci i młodzieży

– „Z ekonomią na ty”

Wykład dr Roberta Duszewskiego z Biura Rozwoju ZAK pt. „Śmieci też kosztują”

„Zarządzanie strategiczne (planowanie, organizowanie, kierowanie, kontrola działania” – wykład mgr inż. Bartosza Kupczyka

„Turystyka temat zapomniany” (możliwość rozwoju agroturystyki

w naszym regionie) – spotkanie z Łucją Szymańską z Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiu

Wykład Heleny Kowalczyk ze Starostwa Powiatowego pod hasłem „Lokalne inicjatywy na rzecz rozwoju ekonomiczno-gospodarczego gminy w zakresie ochrony środowiska”

Wykład dr Ryszarda Grzybka z działu Studiów Strategicznych Biura Rozwoju ZAK nt. „Jak opracować dobry biznesplan”

Wykład dr Agnieszki Krawczyk z UO nt. „Współczesne przedsiębiorstwo” (analiza otoczenia, analiza SWOT)

„Banki – znaczenie najważniejszych instytucji finansowych, pieniądza we współczesnej gospodarce” – wykład Romany Nowak z Narodowego Banku Polskiego Oddziału Okręgowego w Opolu

Spotkanie z mgr Sebastianem Faronem z Domu Europejskiego pt. „Odra czy jest szansa” (sposoby wykorzystania gospodarczego Odry w naszym regionie)

Wykład mgr inż. Piotra Szymańskiego z Urzędu Marszałkowskiego w Opolu na temat „Ekologia a Unia Europejska”

„Śmieci też kosztują – ekonomia a ekologia” – wykład dr Roberta Duszewskiego z Biura Rozwoju ZAK

Deбата „Za i przeciw wokół śmieci – ekonomiczniej segregować czy spalać” – z udziałem uczniów z gimnazjum w Bierawie, Cisku, Długomiłowic, Pawłowiczek, Polskiej Cerekwii, Kędzierzyna-Koźła

MiGBP Kluczbork

– „Moje hobby – zwierzęta domowe” – impreza plenerowa

GBP Komprachcice

– Pasowanie uczniów kl. I na czytelników

– „Historia książki” – impreza z cyklu „Biblioteka i jej zbiory”

MiGBP Krapkowice

- „Przeszłość jest to dziś, tylko cokolwiek dalej” – wystawa i lekcje biblioteczne z okazji wybuchu II wojny światowej

MiGBP Namysłów

- Spotkanie autorskie z Małgorzatą Budzyńską

MiGBP Chrzastowice

- Spotkanie autorskie z Małgorzatą Budzyńską

WBP w Opolu

- Wystawa „Roma aeterna est” – wizje antyczne Rzymu w grafice G.B.Piranesiego
- Wystawa „Państwowa Biblioteka Naukowa z Bańskiej Bystrzycy”
- Spotkanie autorskie z pisarzem niemieckim z Nadrenii Palatynatu Siegfriedem Gauchem
- Podsumowanie konkursu „Z ekonomią na ty” – Drogowskazy przedsiębiorczości” (konkurs zorganizowany pod auspicjami Narodowego Banku Polskiego)

MiGBP Ozimek

- Spotkanie autorskie z Małgorzatą Budzyńską

GBP Skarbimierz

- „Czytam nie tylko dla siebie” – konkurs czytania z okazji Światowego Dnia Umiejętności Czytania

GBP Strzeleccki

- Spotkanie autorskie z Marią Sławską

październik

MiGBP Głucholązy

- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke

MiGBP Grodków

- „Miesiąc dobroci dla zwierząt” – wystawa
- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke
- Wykład dra J. Grzelika – „Najważniejsze obiekty zabytkowe Ziemi Grodkowskiej

GBP Izbicko

- Spotkanie z Ewą Siemaszko
- Wystawa poplenerowa ODRA 2004 – Międzynarodowych Spotkań Malarskich
- Plastikzne klimaty – jesienny collage – wystawa (ekspozycja bukieciarstwa, korzenioplastyki, pamiątkarstwa, której autorami byli uczestnicy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Klubu Pacjenta „Tęcza”, Klubu Integracji Społecznej, Domu Dziennego Pobytu w Kędzierzynie-Koźlu i Opolu oraz Środowiskowego Domu Samopomocy „Promyczek”
- Strefa Zero – wystawa fotografii piktogramów – znaków w zbożu

MBP Kędzierzyn-Koźle

- Spotkanie z nadleśniczym Zbigniewem Walisko – „Dlaczego ptaki odlatują jesienią?”
- Spotkanie z Jakubem Dźwilewskim, redaktorem Gazety Lokalnej – „Jak zostać redaktorem gazety?”
- Spotkanie z Wandą Warzechą, z Urzędu Skarbowego w Kędzierzynie-Koźlu – „Dlaczego płacimy podatki?”
- „Sztuka ekologia i ja” – zajęcia plastyczno-ekologiczne dla dzieci i młodzieży prowadzone w MBP i Filii nr 5, przez Katarzynę Ostrowską – historyka sztuki, instruktora MOK
- „Ja człowiek” – warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży
- „Z ekonomią na ty” – podsumowanie konkursu
- „My w Unii Europejskiej” – cykl imprez realizowanych w ramach projektu „My w Unii Europejskiej” (współfinansowanego przez

Dom Europejski)

Stolice i miasta europejskie – atrakcyjne miejsca Europy – zajęcia plastyczne dla dzieci szkół podstawowych

GBP Komprachcice

- Spotkanie autorskie z Beatą Ostrowską
- Wystawa objazdowa twórców ludowych „Człowiek to ten, który tworzy”

MiGBP Krapkowice

- „Czytelnicza biesiada” – spotkanie z wybranymi autorami książek
- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke

GBP Murów

- Spotkanie autorskie z Beatą Ostrowicką

MiGBP Nysa

- „Polskie klimaty” – wystawa rysunku satyrycznego Andrzeja Gramiaka
- „Przyroda województwa opolskiego” – wystawa dla dzieci
- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke

MBP Opole

- Spotkania autorskie z Z.Saduś, K.Turkiewicz-Suchanowską, M.Stanisławską-Stupnicką

WBP w Opolu

- Wystawa „W kręgu kultury niemieckiej. Książka i grafika XIX wieku”
- II Przegląd Nowości Wydawniczych o Śląsku
- Jubileusz 90-lecia poetki Ireny Trojanek-Szmidtowej

MiGBP Ozimek

- Spotkanie autorskie z Beatą Ostrowicką

GBP Tułowice

- Pożegnanie jesieni – festyn (Filia w Szydłowie)

listopad

MiGBP Baborów

- Spotkanie autorskie z Wandą Chotomską

GBP Chrzastowice

- „Mówię gwara ściąską” – konkurs

MiGBP Głuchołazy

- „Andrzejkowe wróżenie” – spotkanie czytelników Filii bibliotecznej w Burgrabicach

MBP Gogolin

- Wieczór andrzejkowy zorganizowany dla dzieci z warsztatów plastycznych i ogniska muzycznego

MiGBP w Kolonowskim

- spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke

GBP Kędzierzyn-Koźle

- Spotkanie z dr Adamem Wiercińskim
- Zdenek Burian i jego świat – wystawa ilustracji
- Bohumil Hrabal – wystawa (ekspozycja dokumentów, fotografii i wypowiedzi Hrabala uzupełnionych faktami z biografii pisarza)
- Pokonkursowa wystawa prac uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych pod hasłem „W zgodzie z przyrodą”
- Warsztaty dziennikarskie dla dzieci prowadzone przez Katarzynę Ostrowską, redaktor Gazety Lokalnej
- „W zgodzie z przyrodą” – podsumowanie konkursu na najlepszy plakat ekologiczny, zorganizowanego wspólnie z Wydziałem Ochrony Środowiska i Infrastruktury UM

- „Sztuka, ekologia i ja” – zajęcia plastyczno-ekologiczne dla dzieci i młodzieży
- „Jesteś odpowiedzialny za to co oswoiłeś” – zajęcia plastyczno-ekologiczne
- „My w Unii Europejskiej” – cykl imprez
 - Stolice i miasta europejskie – atrakcyjne miejsca Europy – zajęcia plastyczne dla dzieci szkół podstawowych
 - Europejska Rewia Mody, na której dzieci ze szkół podstawowych prezentowały charakterystyczne stroje państw Unii Europejskiej
 - „Co z tą kulturą?” – spotkanie z Piotrem Kramarzem z Powiatowego Biura Informacji Europejskiej i Gospodarczej
 - Czy Unia Europejska dba o sprawy młodzieży? – debata z udziałem młodzieży klas gimnazjalnych
- Wycieczka dla 50 dzieci z 3 szkół podstawowych do Muzeum Śląska Opolskiego i Bierkowiec
 - „Jak promować regionalne dziedzictwo kulturowe” – spotkanie z regionalistą Helgą Bieniusą

MiGBP Kluczbork

- Spotkanie z Lidią Węglorz, z okazji 15-lecia twórczości

MiGBP Krapkowice

- „Droga do niepodległości” – wystawa, imprezy towarzyszące: montaż sceniczno-muzyczny „Ojczyźnie naszej Polsce będziemy wierni”,
- Prelekcja – „Pozostanie w sercu”,
- „Tradycje i zwyczaje andrzejkowe” – impreza czytelnicza dla dzieci i młodzieży

MiGBP Lewin Brzeski

- Otwarcie czytelni internetowej w Lewinie Brzeskim

GBP Łambinowice

- Andrzejkowe spotkanie z piosenką (wspólnie z Ośrodkiem Kultury)

MiGBP Namysłów

- Otwarcie biblioteki w Krasowicach w nowym lokalu – pasowanie przedszkolaków na czytelników biblioteki
- Urodziny Kubusia Puchatka w bibliotece
- Wyjazdowe szkolenie bibliotekarzy powiatu namysłowskiego w bibliotekach wrocławskich (Mediateka, Biblioteka Wojewódzka)

MBP Opole

- II Opolska Jesień Literacka:
 - promocja książek J.Drzewuckiego, J.Ruszara i M.Mikołajczaka,
 - prezentacje literackie opolskich twórców: J.Podsiadły, T.Rozyckiego, P.Marcinkiewicza,
 - spotkanie autorskie z W.Żołnowskim
 - spotkanie z W.Kuczokiem
 - Projekcja filmu „Pręgi
- Spotkanie autorskie z Wandą Chotomską

GBP Pakosławice

- Udział w Przeglądzie Teatrów Amatorskich w Mikulowicach (Czechy) z przedstawieniem „Kubuś Puchatek”

GBP Pokój

- „Mój przyjaciel miś” – impreza zorganizowana z okazji Dnia Pluszowego Misia dla przedszkolaków i uczniów klas pierwszych
- Wystawa 86 książek, których bohaterami są misie
- Wystawa 125 pluszowych misiów
- „25 listopada – Światowy Dzień Pluszowego Misia” – wystawa

GBP Strzeleccki

- „Święty Marcin wśród nas” – konkurs plastyczny

GBP w Turawie

- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke

MiGBP Ujazd

- „Śląskie beranie” – konkurs recytatorski

grudzień

MiGBP Baborów

- Mikołajowe czytanie w ramach akcji „Cała Polska Czyta dzieciom”
- Spotkanie autorskie z Olgą Tokarczuk

MiGBP Głuchołazy

- „Mikołajki w bibliotece” – impreza dla dzieci z Burgrabic i Słowniowic zorganizowana wspólnie z biblioteką, i Stowarzyszenie Rozwoju Wsi

GBP Gogolin

- „Mikołajki”
- Wieczór kolęd zorganizowany wspólnie ze Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Gogolińskiej
- Bal Sylwestrowy zorganizowany wspólnie ze Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie

MiGBP Grodków

- „Boże dziecię witaj nam” – pokonkursowa wystawa prac związanych z Bożym Narodzeniem
- Wykład mgr P.Jędrychowskiego „Historia Księstwa Biskupiego po 1500 r.)

GBP Kamiennik

- „Życie bez czarodziejów” – teatrzyk dla dzieci z okazji Mikołaja

MBP Kędzierzyn-Koźle

- Spotkanie z Olgą Tokarczuk
- Metamorfozy – wystawa grafiki Tadeusza Zycha
- „Od papierusa do komputera” – wystawa prac uczniów Szkoły Podstawowej
- Wystawa „Barwy i dźwięki jesieni” – prace przedszkolaków
- „Sztuka, ekologia i ja”:
 - „Gdzie chciałbyś mieszkać?” – zajęcia plastyczno-ekologiczne

MiGBP Kluczbork

- Spotkanie z Agnieszką Chrobot, poetką kluczborską
- „Jest taki dzień” – wieczór wigilijny połączony z inscenizacją „Dziewczynki z zapalkami”

GBP w Komprachce

- Spotkanie opłatkowe czytelników biblioteki w trakcie: „Szopka bożonarodzeniowa”

MiGBP Korfantów

- „Boże Narodzenie w poezji” – gminny konkurs recytatorski dla gimnazjalistów (wspólnie z GOK)

MiGBP Krapkowice

- Mikołaj w Bibliotece
- „Kolęduję Tobie moje serce” – spotkanie bożonarodzeniowe dzieci i dorosłych

MiGBP Namysłów

- Spotkanie z Olgą Tokarczuk

MiGBP Nysa

- „Anioły” – wystawa malarstwa Barbary Bodnar

- „Serce gorącej Sahary” – spotkanie z Janem Francykiem, uczestnikiem wyprawy na Saharę (relacja z wyprawy)

MBP Opole

- Spotkanie autorskie z Adamem Wiercińskim, T.Sławkiem

WBP Opole

- Spotkanie autorskie i promocja książki Olgi Tokarczuk „Ostatnie historie”

MiGBP Ozimek

- Spotkanie autorskie z Olgą Tokarczuk

GBP Pokój

- Wystawa literacka „Nobel 2004 – Elfriede Jelinek”

GBP Strzeleczy

- „Doskonalenie się” – spotkanie z psychologiem Bogusławem Koniecznym

MiGBP Ujazd

- „Kartka świąteczna – stroik – szopka” – konkurs plastyczny

Hanna Jamry

Dział Informacyjno-Bibliograficzny

Powiem – jak umiem...

Rozmowa z poetką Ireną Trojanek-Szmidtową

O Irenie Trojanek-Szmidtowej dowiedziałam się z lokalnej prasy, przygotowując kolejny tom informatora o opolskim środowisku literackim. Tadeusz Soroczyński, autor artykułu, napisał o jej artystycznych pasjach – poezji i gobelinach w kwartalniku „Wczoraj Dzisiaj Jutro”¹. Okazało się, że Pani Irena mieszka w Opolu od 1992 roku.

Współpracę Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej z Ireną Trojanek-Szmidtową nawiązała Ewa Wedemska-Zerych, ówczesny kierownik Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, która dbając o kompletność regionalistów, gromadziła wszystkie opolskie tomiki poetyckie. Ewa zaaranżowała nasze spotkanie. Tak znalazłam się w zaczerowanym mieszkaniu w „Domu Złotej Jesieni”. Tę aurę tworzą kobieca gościnność Pani domu, liczne pamiątki rodzinne, fotografie, stare meble, grafiki, gobeliny. Mieszkanie Pani Ireny odwiedza wiele zaprzyjaźnionych osób. Są wśród nich (jeszcze z czasów zawodowych) profesor Uniwersytetu Wrocławskiego, filolog Stefan Bednarek, prezesi telewizji wrocławskiej Sławoj Nowak i Tomasz Orlicz, Alicja Albrecht, realizatorka filmów o poetce i opolanie: pisarz Kazimierz Kowalski, poeta Walter Pyka, dziennikarka Krystyna Raczynska oraz Marek Wasilewski, Jerzy Skubis i Tomasz Michalewski, pracownicy naukowcy polskich uczelni.

Spotykamy się z Panią Ireną często; rozmawiamy, dyskutujemy, wspominamy, czytamy wiersze, słuchamy piosenek. Jest rozmówcą doskonałym. Zawsze zaskakuje mnie jej umiejętność cytowania z pamięci obszernych fragmentów wierszy. Gospodyni jest osobą

¹ Soroczyński Tadeusz, Wiersze i gobeliny. „Wczoraj Dzisiaj Jutro” 1993, nr 1/2, s. 99-104.

wrażliwą, subtelną, pełną ciepła, zawsze wdzięczną za okazywaną sympatię. Wyniesione z tych spotkań wiadomości chciałam jakoś uporządkować, stąd zrodził się pomysł niniejszego wywiadu. Pytając Irenę Trojanek-Szmidtową o jej losy, o bliskich, miłości, marzenia, fascynacje chciałam także utrwalić zapamiętane najszcześniejsze chwile życia.

Moskwa – Kursk – Biała Podlaska – Siedlce – Zawidów – Opole, te miejscowości były kolejnymi przystankami w Pani życiu. Urodziła się Pani w Moskwie. Skąd takie miejsce?

Ojciec, pracownik poczty, podczas I wojny światowej został przeniesiony z rodziną do Moskwy. W 1918 r. wróciliśmy do wolnej Polski. Podróż trwała pół roku, była zima, wagon towarowy ogrzewała tzw. „koza”, w czasie przerw w podróży mężczyźni biegli po opał i żywność. Dzięki pomocy miejscowych rodzice, ja i mój kilkuletni brat przeżyliśmy. Przez pewien czas mieszkaliśmy „u Józefki” w Białej Podlaskiej w mieszkaniu dla przesiedleńców. Potem okazało się, że rodzina mojego męża, która przybyła z Finlandii, również mieszkała w tym samym pokoju.

Męża poznała Pani w Siedlcach, podobno była już Pani zaręczona?

W upalny, sierpniowy dzień siedzieliśmy z narzeczonym i znajomymi w kawiarence, spojrzałam w stronę furtki i... proszę mi wierzyć, coś we mnie drgnęło, zobaczyłam Olka. Poprosił mnie do tańca, a na następny dzień umówiliśmy się na kawę. Okazało się, że jest studentem farmacji i właśnie przygotowuje się do obrony pracy magisterskiej. Olek wyjechał do Poznania, a ja po tym spotkaniu, odwlekałam datę ślubu w nieskończoność. Pewnego mroźnego grudniowego popołudnia, spacerowaliśmy z narzeczonym, gdy zobaczyłam Olka, jechał saniami z dworca do domu, na mój widok, powstał, zdjął kapelusz. Patrzyliśmy na siebie jak zaczarowani, aż nie straciłam go z oczu. Wtedy narzeczony pożegnał mnie słowami: „Bądź zdrowa,

teraz wszystko rozumiem”.

Z Olkiem pobraliśmy się w 1938 r. w Siedlcach, tu przyszło na świat dwóch naszych synów.

Po wojnie, w małym miasteczku w Jeleniogórskim rozpoczęliście Państwo pracę. Pani dom nigdy nie był domem zwyczajnym. Jakie było to zawidowskie życie?

Mieszkaliśmy w Zawidowie w domu, którego parter zajmowała apteka, na górze było nasze mieszkanie. Olek prowadził aptekę, ja byłam receptariuszką (kiedyś nie było tylu gotowych leków, większość trzeba było przygotowywać). Dom stał w wielkim ogrodzie, pełnym drzew, krzewów, kwiatów, na środku znajdowała się fontanna. Skalniak pokrywały fiołki, stokrotki, ziemowity, krokusy, szafirki. W lecie często odwiedzali nas goście. Sam Zawidów to miejsce bardzo urokliwe, położone u zbiegu trzech granic – polskiej, czechoskiej i niemieckiej, z wszystkich stron otoczony górami. Przyjaciele przyjeżdżali z całymi rodzinami. Podwieczorki i kolacje jedliśmy w ogrodowej altanie.

Mąż podobno był świetnym kucharzem.

Tak, ja tkłam, zajmowałam gości rozmową, a mąż przygotowywał fantastyczne potrawy, pięknie je dekorował, wszystko to powstawało na marmurowym blacie – Olek mówił – „Jak umrę, żeby ta płyta była na moim grobie” (pani Irena, po śmierci męża, płytę z odpowiednią inskrypcją postawiła na opolskim cmentarzu).

Tomek Orlicz, wiceprezes TVP we Wrocławiu, napisał do mnie z więzienia dla internowanych w Grodkowie: „Kilka dni temu słyszałem Ciociu, w głośnikach radiowęzła Twoją piosenkę. Aż nazbyt wiele powiedzieliście mi z wujkiem za pośrednictwem Lucji Prus. Tęsknię za wami mocno i przypominam sobie zapach domu stojącego gdzieś tam, gdzie kończy się Polska, wszyscy krążyliśmy jak satelity wokół tego magicznego miejsca”. Dom nasz rzeczywiście był rodzajem

ośrodka towarzyskiego w Zawidowie. Bywał tu reżyser Jan Batory z żoną (rysował moich synów, szkice do dziś wiszą na ścianach opolskiego mieszkania), gościliśmy Sławoja Nowaka, prezesa wrocławskiej telewizji, Alicję Albrecht i Danutę Kotowicz, realizatorki programów i filmów telewizyjnych.

Życie mieliśmy piękne, ciekawe i bogate. Przeżyliśmy z mężem w zdrowiu i szczęściu 50 lat.

I w końcu Opole – ostatni Pani przystanek.

Po śmierci męża, kiedy CEFARM sprzedał aptekę, postarałam się o mieszkanie w Opolu, by być bliżej najmłodszego, trzeciego syna Jacka. Tak zamieszkałam w Domu Żółtej Jesieni na opolskim ZWM-ie. Na początku Krzysztof Raczyński napisał o mnie artykuł, potem zorganizował kilka spotkań autorskich w Klubie Akademickim, auli Uniwersytetu Opolskiego, nawet w więzieniu, nota bene szłam na nie wystraszona, ale okazało się, że było to jedno z najpiękniejszych moich spotkań.

Kiedy zaczęła się wielka przygoda z poezją?

Pisałam od dziewczęcych lat, ale właściwie dla siebie, „do szuflady”. Mąż nie znosił piszących kobiet. Był zdania, że kobieta nie stworzy nic rozsądnego. W pierwszych latach po ślubie, kiedy mi tak bardzo zależało, żeby miał mnie za kobietę mądrą, zarzuciłam pisanie, a potem do niego wróciłam. W Zawidowie napisałam hymny dla szkoły podstawowej i zawodowej, każdą uroczystość w Szkole Muzycznej w Zgorzelcu otwiera też Polonez zgorzelecki, do którego muzykę napisał Tadeusz Owoc. W zawidowskim domu kultury był zespół młodzieżowy, zaczęłam pisać dla niego teksty piosenek.

A jak doszło do tego, że Lucja Prus zaśpiewała na Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu Pani piosenkę?

Do Zawidowa ściągnęła nas koleżanka Olka Ewa Turno-Or-

nowska. Była „fanką” mojej twórczości, to ona wysłała przez krytyka muzycznego Michała Misiornego sześć tekstów do Włodzimierza Nahornego. Jeden z nich Nahorny wybrał, a Łucja Prus zaśpiewała „Powiem – jak umiem” na Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu w 1975 r., piosenka w jej interpretacji wywalczyła drugie miejsce i zrobiła estradową karierę.

Podobno Nahorny też śpiewał tę piosenkę?

(Śmiech) W latach siedemdziesiątych Irena Dziedzic prowadziła program „Ich pięciu, ona jedna”, w którym występowało pięciu kompozytorów prezentując jedną, nigdzie nie publikowaną piosenkę. Włodzimierz Nahorny wybrał mój tekst. I tak jak był „poetą” fortepianu tak śpiewał „jak baran”, dzięki jednak gospodyni programu piosenka zabrzmiała sympatycznie, a Irena Dziedzic chwaliła jej słowa.

A potem?

Potem powstało jeszcze wiele piosenek. Panowie Spyrka i Melnicki z opolskiego radia powiedzieli, że do moich tekstów nie trzeba wymyślać melodii, jak się je słyszy to od razu muzyka przychodzi do głowy. Są bardzo rytmiczne i chętnie sięgają po nie młodzi ludzie. Moje piosenki śpiewała m.in. Marzena Korzonek, która tekstami „Niebo na poddaszu” i „Concerto grosso” wywalczyła I nagrodę na festiwalu piosenki aktorskiej w Krakowie, a Ania Majkut od roku śpiewa je w Teatrze Nowym we Wrocławiu.

Skąd to zainteresowanie muzyką?

W dzieciństwie, przed nastaniem wieczoru matka siadywała do pianina, ojciec ujmował skrzypce i pokój wypełniała muzyka. Sama nie grałam, ale muzykę kocham, a pisanie tekstów piosenek jest jakby realizowaniem nie spełnionych pragnień z nią związanych.

Proszę powiedzieć, jak długo powstaje wiersz. Czy pomysł przychodzi jak błyskawica?

Rzeczywiście, jest pomysł, powstaje wiersz i właściwie nic już nie zmieniam. Powiem tekst, który urodził się wczoraj:

dlaczego nie rzucasz
szklanki na podłogę
dlaczego nie krzyczysz
że brak ci cierpliwości dla mnie
że macę codzienność
dlaczego
dlaczego nie wyciągasz spragnionych dłoni
dlaczego nie spędzasz czeredki
rozśpiewanych słowików nad okno
dlaczego nie krzyczysz ze szczęścia
każdym spojrzeniem
dlaczego
ciągle pytam dlaczego
bo chociaż wszędzie cię widzę
to ani dotknąć
ani usłyszeć cię nie mogę...

(12 luty 2005)

Dostałam kiedyś książkę, poezję japońską. Na jednej stronie był pejzaż, na drugiej krótki, nierymowany epigram. Zainspirowana haiku, starałam się wyrażać swoje myśli w jednym zdaniu. Tylko dla twórców haiku natchnieniem był pejzaż, dla mnie jest to refleksja nad codziennym życiem wyrażona westchnieniem, kpina, czasem krzykiem.

samotnym

– inna droga do okna...

najłżejszy liść nie spada do nieba...

lubię pierwszy błysk zapalki
– jeszcze nie płomień...

naprawdę u siebie -
jestem pod parasolem...

tak często dzień jest
– ramą bez obrazu...

słowo: ból – jest takie krótkie...

dzwon ma serce
– a pęka moje...

tylko starość
– może tak zmienić lustro...

to nie wiatr wyje
– to w domu tak c i c h o...

Świat moich wierszy to świat, którym rządzą uczucia bliskie i znane każdemu człowiekowi: miłość, samotność, rozpacz, ból i pustka po stracie najbliższych. Piszę samą siebie.

Część wierszy ukazała się w siedmiu tomikach poetyckich wydanych w niewielkich nakładach, staraniem przyjaciół. Wszystkie dostępne są w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu. Przypomnę tytuły „Znajomy z półpiętra” (1987), „Powień, jak umiem” (1994), „Życia dotykać” (1998), „Garść mgły” (2001), „Nie omijaj smutnych” (2003), „Gdzie poszły anioły” (2004), „Każde życie jest piękne w wolnym tłumaczeniu” (2005).

Któregoś dnia przyjechali do Zawidowa Orliczowie i Nowakowie. Myślałam, że jest to zwykła, kurtuazyjna wizyta (wcześniej byłam chora). W pewnym momencie Sławoj Nowak wstał i wręczył mi oprawną w płótno i skórę książkę mówiąc „Pani Ireno, to jest pamiątka od nas”. Podziękowałam, ale nie wiem czemu myślałam, że jest to „Pamiątka z celulozy” Igora Newerlego. Trzymałam tę książkę

na kolanach, po pewnym czasie, patrzę na stronę tytułową i... serce mi zamarło „Boże, to przecież moje”. Tego wieczoru nic już dla mnie nie istniało.

Pani artystyczne zainteresowania nie ograniczały się tylko do literatury. Tkała Pani trójwymiarowe gobeliny.

Zaczęłam tkać przez przekorę. W 1978 r. jeździliśmy do Wrocławia, odwiedzać żonę naszego syna Jacka w klinice. Potem, przez kilka godzin oczekiwania na odjazd pociągu odwiedziliśmy muzea, galerie, zawsze też lubiłam chodzić do Desy, interesowały mnie roboty ręczne. Był tam taki niewielki gobelin. Zafascynował mnie nie on sam, ale jego cena, kosztował 5 dobrych, ówczesnych pensji. Pomyślałam, że chyba też potrafię. Bez konsultacji, pouczeń osób znających się na rzeczy, kupiłam włókno sizalowe, farby i tak utkałam gobelin „Pierwsza zieleni”. W sumie powstało ich ponad 80. Najpiękniejsze to: „Pocałunek dnia” przedstawiający dziewczynkę całującą kota w ucho (powstał na cześć wnuczki Oleńki), „Czas błyskawicy” z głową konia, „Kochankowie” to największy z gobelinów. Każdy z nich miał tytuł i metryczkę informującą kiedy rozpoczęłam nad nim pracę, kiedy zakończyłam, na jakich był wystawach, kto jest właścicielem. Inspiracja przychodziła z zewnątrz, z bogactwa natury. Kiedy tkanina miała przedstawiać ciało ludzkie, konie, ptaki – wówczas wykonywałam szkic do gobelinu, wcześniej nawet nie wiedziałam, że potrafię rysować. Jeśli zabierałam się do pejzażu, to żaden szkic nie był potrzebny. Najbardziej lubiłam farbowanie włókna. Sznurcek miał różne grubości. Sękaty węzły, zgrubienia, sztywności, powodowały, że mocowałam się z tym niepokornym materiałem, moczyłam go we wrzącej wodzie i posypywałam farbą, kiedy farba spływała, to powstawały fantastyczne kolory. Niekiedy potrafiłam cały dzień przestać nad garnkiem.

Czy gobeliny były na sprzedaż?

Dzięki kilku audycjom telewizyjnym, w których opowiadałam

jak powstają gobeliny i wystawom w Zgorzelcu, Jeleniej Górze, Górlitz, Warszawie przyjeżdżali do mnie ludzie z całej Polski, miałam wiele zamówień. Przystałam tkuć, jak odszedł Olek.

Ma Pani w sobie wiele ciepła i serdeczności. Ta serdeczność przekłada się też na liczne wzajemne kontakty. Przyjaciele, znajomi to prawie codzienni goście w Pani domu.

W Opolu spotkałam wielu serdecznych ludzi. Kazimierz Kowalski, napisał o moich wierszach kilka pięknych artykułów, Małgorzata Kozak, kierowniczka Domu Żłotej Jesieni, często organizowała spotkania z pisarzami, tak poznałam Tadeusza Soroczyńskiego i Waltera Pykę, opolskich poetów. Dziennikarze Radia Opole Edward Spyрка, Ewa Lubowiecka, Halina Nabrdalik i Aleksandra Czyżniewska przygotowali kilka wspaniałych audycji radiowych o moim piśnieniu. Miałam promocje tomików poetyckich i wywiady w lokalnej prasie. Od kilku lat nie wychodzę z domu. Dlatego z przyjemnością goszczę bliskie mi osoby u siebie. Zawsze fascynowali mnie ludzie młodzi i bez trudu zawieram z nimi przyjaźnie.

Pamięta Pani chwilę największego szczęścia w swoim życiu? Czy jest coś czego może Pani żałuje?

Jak każda kobieta, matka, żona największą radością dla mnie były narodziny chłopców, 50-lecie naszego małżeństwa. Nasze życie rodzinne było takie zwarte. Chłopcy, mimo iż założyli swoje rodziny, przyjeżdżali z żonami i dziećmi na święta i wakacje do Zawidowa.

Żałuję, że kiedy byłam taka naprawdę szczęśliwa, to zdawało mi się to takie codzienne, zwyczajne, że tego nie doceniałam. Ciągłe mam przed oczyma Olka siedzącego w swoim ulubionym fotelu, kiedy przechodziłam koło niego, on dotykał mojej ręki i mówił „Ira, powiedz mój kochany”, a ja na to „Olek, co tobie”. Teraz nie mogę tego odzłować. Na tym tle powstał wiersz:

ja – zła

byłam zła
żeś nie Apollo
byłam zła
żeś za mało słońce
rozpinał mi nad głową
byłam zła
bo byłam zła
nie pamiętałam
żeś ty był
nie byle jaki
żeś ty był
właśnie księciem z bajki
i poszedłeś
żeby moje słońca zgasić
ja zostałam
– żeby płacić...

Kiedyś dla mnie dzień był za krótki – rysowałam, tkalam, pisałam, wyzywałam się twórczo. Teraz czuję się bardzo samotna, unieruchomiona przez chorobę, coraz bardziej uzależniona od pomocy innych. Żyję wspomnieniami. Chociaż są i te jaśniejsze chwile. Dziś cieszę się, bo realizują się moje marzenia, czekam na wydanie dwóch tomików poetyckich, a od kilku dni żyję wiadomością, że ma powstać zbiór moich wszystkich wierszy. Nie mogę wprost uwierzyć, że takie piękne rzeczy jeszcze mnie spotykają.

Z okazji osiemdziesiątej dziewiątej rocznicy urodzin 18 października 2004 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu zorganizowała spotkanie z dostojną jubilatką w Domu Złotej Jesieni oraz wystawę poświęconą jej życiu, twórczości poetyckiej i pasjom artystycznym zatytułowaną „Dama polskiej poezji”.

Irena Trojanek-Szmidtowa

Powiem – jak umiem...

We wgłębieniu ławki
W krzyku kawki
W drzew pokłonie
Nie utoniesz
– i w morzu łez

Gdy spotkamy się w ogrodzie
Będziesz mówił o pogodzie
Tak spokojnie. Bez wzruszenia
Bez jednego oczu drgnienia
Spytasz: – Co u ciebie?
Więc odpowiem ci jak umiem
Też normalnie – że: jak w niebie!
Samo życie. Rozumiesz.
Tyle szczęścia dano mi
O – przepraszam. Skąd te łzy?

W kasztanów szumie
W całej sumie
Serca bicia
W reszcie życia
– wciąż będziesz trwał!

Gdy spotkamy się w ogrodzie
Będziesz mówił o pogodzie
Tak spokojnie. Bez wzruszenia
Bez jednego oczu drgnienia
Spytasz: – Co u ciebie?
Więc odpowiem ci jak umiem
Też normalnie – że: jak w niebie!

Samo życie. Rozumiesz.
Przecież wiosna. Piękne dni!
O – przepraszam. A – skąd te łzy?

my nie z Werony

my nie kochankowie z Werony
mnie daleko do Julii z ciebie też nie Romeo
choć rodzina intrygi pnąca balkony
choć i u nas pięknie się zaczęło
my kochankowie z przeciwnej strony ulicy
wiecznie uśmiechnięci nie schodzimy ze sceny
nam muzyczka zeschniętych fortepianów
pękniętych skrzypiec
my mimo wielkiej miłości ciągle żyjemy
ty mi nie śpiewasz nocą serenady
szalona namiętność
nie każe ci przerwać mi w pół słowa
nam koniecznych pogodzeń codzienne parady
bo my nie kochankowie z Werony
– my z małego miasteczka
– my z Zawidowa

żyję...

żyję – między
mogę a muszę
żyję – między
słońcem za oknem
a ścianą

żyję – między
tęczą a mrokiem
żyję – między
krzykiem a dotknięciem
między
twoimi słowami
żyję
i co mi z tego
jeśli tylko
– między...

niedopite wino

oburącz rozkołysałam
w głębokim kielichu
resztkę niedopitego
przez ciebie złocistego
wina
jeszcze się perli
tysiącem odłamków
naszych zapatrzeń
jeszcze cichutko musuje
szczęściem zwyczajnej
codziennosci
jeszcze kusi
a ja się boję go wypić
pewnie zgorzkniało
za wczesnym rozerwaniem
zgorzkniało
moim bólem...

tym którzy mnie zapamiętają...

wszystko mi krzyczy
– jesteś jeszcze szczęściarą
wszystko krzyczy
– ciesz się
miałaś piękne życie
a ja w tym krzyku
szukam uparcie
cichego szeptu
– kochana
i dotykam tylko
białej zimnej
ściany...

Starość

Ot – i przyszła starość
Nieproszona. Odarta
Ze złudzeń. Zgorzkniała.
Pomarszczona. Mała.
Z oczu jeno szarość
Wyiziera zwątpieniem podparta.
Starość – z ulizaną głową,
A słowo – „kiedyś” ulubionym słowem.
Starość natrętna – nieproszona.
I czego jeszcze może chcieć?
Ręka drżąca, wychudzona
Z trudem okno otwiera,
Z jabłka skórkę
Skrzętnie obiera.

Sapiąc i stękając
Gramoli się pod górkę,
Kamieniem się zdaje byle śmieć.
Jak spłoszony zajęć
I co? I co? I co?
Zmęczone serce nierówno uderza,
Niewidzące spojrzenie świat przemierza.
Beznadziei dno?
Jeno wysiłek,
Zeby obowiązkom dnia sprostać
Po to – aby w końcu
Wymykając się słońcu,
Niby osiłek
Tylko pospać!

Regina Kapalka

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

**Anna Beska –
artysta plastyk**

*„Gdybym została ogrodnikiem, nie musiałabym malować.
Nie będąc – muszę stwarzać własne ogrody.”*

(Anna Beska, Nowa Trybuna Opolaska 1994, nr 24, s. 9)

Anna Beska urodzona w Brześciu n. Bugiem, od 1945 r. mieszka w Opolu. Po ukończeniu szkoły podstawowej pragnęła kontynuować naukę w szkole ogrodniczej, na co jednak nie wyrazili zgody rodzice. Decyzja okazała się słuszna, ponieważ zamiłowanie do sztuki sprawiło, iż ukończyła studia w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Łodzi i całkowicie poświęciła się malowaniu.

Zajmuje się malarstwem (tempera, akryl, pastel), rysunkiem (tusz, ołówek, kredka), grafiką książkową oraz technikami papierowymi. Jej dorobek prezentowano na wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych w Polsce i za granicą.

Wystawy indywidualne

- 1975 – Opole
- 1976 – Peés (Węgry), Kraków, Wrocław
- 1977 – Moszna, Wrocław
- 1978 – Łańcut, Rzeszów
- 1979 – Opole
- 1981 – Lima, Cesco (Peru)
- 1984 – Opole
- 1985 – Opole, Opole
- 1986 – Grodków, Krosno, Opole
- 1987 – Opole
- 1989 – Wrocław, Grodków
- 1990 – Opole
- 1991 – Ahlhorm (RFN)
- 1992 – Opole
- 1993 – Opole
- 1994 – Opole, Brzeg
- 1995 – Opole
- 1996 – Świnoujście
- 1997 – Opole, Świnoujście, Mälme (Szwecja)
- 2000 – Opole

Wystawy zbiorowe

- 1990 – Salon Jesienny – Opole
1992 – Salon Jesienny ZPAP – Opole (nagroda)
1993 – „Opolskie plastyczki prezentują” (wyróżnienie) – Opole
1994 – Salon Jesienny – Opole (nagroda Prezydenta Miasta, nagroda Galerii „Autor”)
1994 – Krmov (Czechy)
1994 – Tarranto (Włochy)
1994 – „Fascynacja papierem – Dreżewo, Szczecin (wystawa poplencrowa) Opole, Bytom
1995 – Opole
1996 – Opole
1997 – Opole

„Nikogo nie pouczać, nikomu niczego nie narzucać, ważne by sprawiać ludziom radość” – mówi Anna Beska. Gdyby dla wyrażenia tej myśli nie użyła słów, wystarczyłoby spojrzeć na obrazy. Artystka uważa, że język malarski najtrafniej wyraża jej postrzegania, oczekiwania, emocje”.

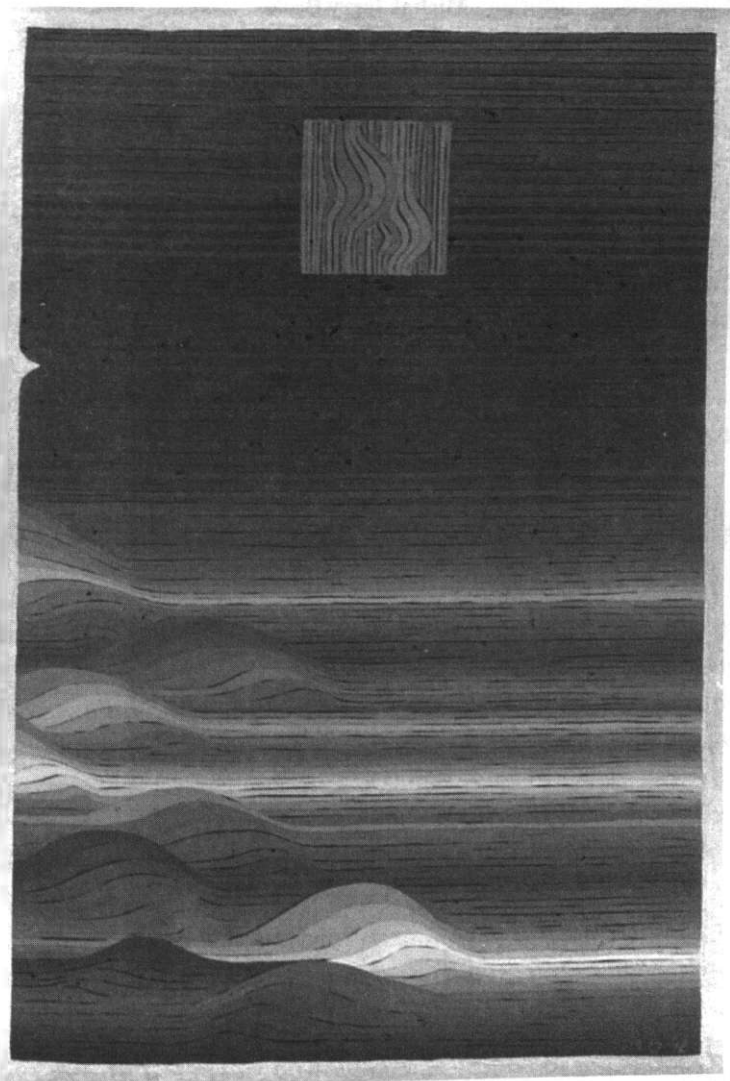
Danuta Nowicka Nowa Trybuna Opolska 1994, nr 24, s. 9

„Artystka malowała już ogrody, ptaki, motyle, smoki, teraz przyszła kolej na drzewa. Wbrew temu, co kiedyś napisano, że jej obrazy to abstrakcje i na próżno szukać w nich treści – wszystkie wzory czerpie z konkretnego otoczenia.”

„Anna Beska przywołuje odbiorcę („bez niego obraz nie istnieje) jaszkrawą, wesołą barwę. Nie toleruje wiwisekcji, chyba że na własny użytek, broni się przed smutkiem; dość go na każdym kroku, więc przynajmniej sztuka powinna być od niego wolna...)

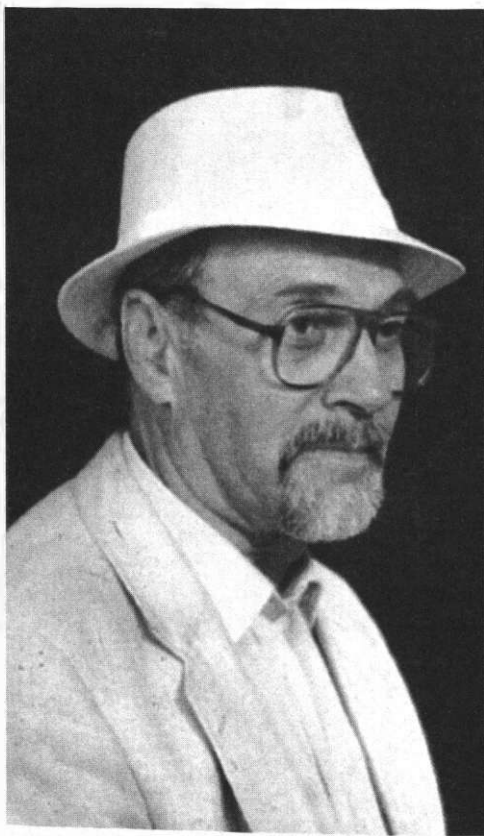
Danuta Nowicka Nowa Trybuna Opolska 2000, nr 53, s. 31

1. Anna Beska / Teresa Zielińska. - (Opolscy twórcy) // *Opolski Biuletyn Stronnictwa Demokratycznego*. - 1988, nr 12, s. 47-48
2. Poprawia Pana Boga / Danuta Nowicka // *N. Trybuna Opolska*. - 1994, nr 24, s. 9
3. Salon Jesienny'94 : [katalog wystawy]. - Opole : Związek Polskich Artystów Plastyków Okręg Opole ; Galeria Sztuki Współczesnej, 1994. - 28 s.
(sygn. 14563 Ś)
4. Salon Jesienny'96 / (komisarz wystawy) Jolanta Czerniak, (IS) Galeria Sztuki Współczesnej. - Opole : Związek Polskich Artystów Plastyków, 1996. - 27 s.
(sygn. 6093 GR)
5. Po prostu drzewo : korony, liście inspirowane sztuką Persji i Japonii : w Galerii Sztuki Współczesnej w Opolu można oglądać malarstwo Anny Beskiej / Danuta Nowicka. - Il. // *N. Trybuna Opolska*. - 2000, nr 53, s. 31
6. „Wystawa 2000”. - Opole : Galeria Sztuki Współczesnej, 2000. - 55 [1] s.
(sygn. 6053 GR)
7. Anna jest Beska : nienawidzi brzydoty, inspiracji szuka w przyrodzie / Radosław Świąś. - Il. // *N. Trybuna Opolska*. - 2001, nr 45, s. 10
8. Z ogrodu wyobraźni / DNA. - Il. // *N. Trybuna Opolska*. - 2003, nr 110, s. 7

Wydanie 1963 r. 1700 egzemplarzy. Cena 10 zł. Wskazywanie na
miejscu 500. Wskazywanie na 1000. Wskazywanie na 10000.
II. Wskazywanie w Dziale Literatury w 1963 r. Wskazywanie
wskazywanie Pomnika Wskazywanie Wskazywanie Wskazywanie
Wskazywanie 1963 r.

Michał Jerzy Beski
– artysta plastyk

„Być sobą, to znaczy zaakceptować siebie – a to znaczy zgodzić się na samego siebie takiego jakim się jest, bez malkontentstwa i kłamstw – to również znaczy być wolnym.”

(Jerzy Beski)

„MÓJ PROGRAM

Najczęściej spotykaną metodą twórczą jest następujący proces: praca wstępna i tworzenie odbywa się w świadomości, a to co podświadome niepostrzeżenie (niezależnie od woli) wkrada się do konstruowanego świadomością utworu.

Proponuję odwrócenie tej sytuacji. Pozostawiam bez zastrzeżeń pełne pole dla akcji mojej podświadomości, a to co świadome (to co wiem) niech niepostrzeżenie i automatycznie nakłada się na dyktando podświadomości.

Taka metoda daje mi możliwość bycia bezbronnym wobec moich odczuć – a więc bycia szczerym i uwalnia moje własne możliwości nie fałszowane zunifikowaną świadomością.”

*(Jerzy Beski : malarstwo : [katalog wystawy]. -
Opole: Galeria Sztuki Współczesnej, 1977)*

Jerzy Michał Beski urodził się w 1930 r. w Trembowli. Studia artystyczne odbył w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w pracowni profesorów Zbigniewa Pronaszki, Waława Taranczewskiego, Zbigniewa Rudnickiego i Tadeusza Łakomskiego oraz roczne w Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Budapeszcie. Dyplom otrzymał w 1957 r. Uprawia malarstwo sztalugowe, monumentalne, rzeźbę, grafikę, scenografię i konserwację. Jego udziałem są liczne wystawy krajowe i zagraniczne.

„Twórczość Jerzego Beskiego charakteryzuje konsekwentne i intelektualnie zdyscyplinowane dopracowanie się indywidualnych koncepcji budowania obrazu i interpretacji świata widzialnego”. (A. Ligocki) Ten sam autor stwierdza, że „choć artysta potrafi się subtelnie posługiwać kolorem, to kolor nie jest zasadniczym budulcem jego obrazów”. Do większych realizacji artysty należą: Sgraffito i malarstwo ścienne w Domu Chemika w Pokrzywnej 1964 r.; współudział w realizacji Pomnika Walki i Męczeństwa Jeńców Wojennych w Łambinowicach 1965 r.

Twórczość Jerzego Beskiego została uhonorowana nagrodami i odznaczeniami:

1960 – Wojewódzka Nagroda Artystyczna

1962 – I nagroda w konkursie III „Opolska Wiosna”

1968 – I nagroda w konkursie na projekt pomnika Bojowników o Wolność Śląska Opolskiego

1972 – III nagroda w konkursie „Człowiek i Ziemia”

1973 – I nagroda w konkursie „Człowiek i Ziemia”

1973 – Odznaka „Zasłużony Działacz Kultury”

1974 – Srebrny Krzyż Zasługi, nagroda Miasta Opola, odznaka „Zasłużonemu Opolszczyźnie

Prace malarskie artysty znajdują się w zbiorach Ministerstwa Kultury, w muzeach w Raciborzu, Opolu oraz w zbiorach prywatnych w Niemczech, Szwecji, Wielkiej Brytanii, USA.

„W twórczości oryginalnej wystrzega się wszelkich pokrewieństw artystycznych. Wychodzi z założenia, że każda indywidualność tworzyca posługuje się własnym kodem; kto go próbuje przyswoić skazuje się na pozycję epigona.” (*dn*)

„W miarę, jak metafory jego oddalają się od przedstawiania, a graficzne elementy ustępują malarskim, powstają kompozycje o coraz ciekawszych sformułowaniach oraz silniejszym ładunku lirycznej ekspresji.” (*Alfred Ligocki*)

Wystawy indywidualne

1966 – Opole

1970 – Opole

1977 – Groźnian (Jugosławia)

- 1978 – Opole
- 1979 – Moszna
- 1980 – Opole
- 1981 – Opole
- 1983 – Saarbrücken (RFN)
- 1983 – Opole

Wystawy zbiorowe

- 1956 – Wystawa Młodych, Kraków
- 1959 – I Wystawa Plastyki Ziem Nadodrzańskich
- 1961 – II Wystawa Plastyki Ziem Nadodrzańskich
- 1963 – III Wystawa Plastyki Ziem Nadodrzańskich
- 1965 – Wystawa Młodego Malarstwa, Sopot
- 1965 – II i III „Jesienne Konfrontacje”, Rzeszów
- 1970 – Festiwal Współczesnego Malarstwa Polskiego, Szczecin
- 1973 – Wystawa „Ars Aquae”, Katowice
- 1974 - Festiwal Współczesnego Malarstwa Polskiego, Szczecin
- 1987 - Wiosenny Salon Plastyki, Opole

Wystawy plenery zagraniczne

- 1966-80 – wystawy opolskiego Okręgu ZPAP, Poczdam
- 1970 – Sztuka Polska, Hallands Museum (Szwecja)
- 1976 – Plovdiv (Bułgaria)
- 1977 – Groźnian (Jugosławia)
- 1978 – Lazarea (Rumunia)
- 1978, 1979 – Wystawa czterech miast (Subotica - Jugosławia, Pecs – Węgry, Lahti – Finlandia, Opole)

1. Plastyka na Opolszczyźnie / Alfred Ligocki ; Instytut Śląski. - Opole : Wydaw. Inst. Śląskiego, 1968. - 76 [4] s., [9] k. tabl. (sygn. 271563, B R-145)
2. Opolskie środowisko artystyczne : literatura - muzyka - teatr / [aut.] Bogusław Żurkowski [i in.]. - Opole : Opolskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe, 1973. - 44, [2] s. (sygn. 258680; 6181 Ś; B R-193)
3. Jerzy Beski - malarstwo : [katalog wystawy]. - Opole : Biuro Wystaw Artystycznych, 1981. - 16 s. ; il., portr.
4. Kto jest kim w Polsce 1984 : informator biograficzny / red. Lidia Becela [i in.]. - Wyd. 1. - Warszawa : „Interpress”, 1984. - 1177s.
5. Jerzy Beski / Mieczysław A. Stankiewicz. - Il. // *N. Trybuna Opolska*. - 1987, nr 160, s. 4
6. Jerzy Beski / (dn). - Il. // *Opole*. - 1989, nr 1, s. 26-27
7. „Wystawa 2000”. - Opole : Galeria Sztuki Współczesnej, 2000. - 55 [1] s. (sygn. 6053 GR)
8. Trenuję dobre samopoczucie : sztuka : wystawa obrazów Jerzego Beskiego // *Gazeta Wyborcza*. - 2004, nr 151, dod. *Gazeta Wyborcza Opole*, s. 4

Notatki ze szkicowników

Wszyscy przy odrobinie spokoju i dobrej woli widzą świat tak samo (choćby badacze, naukowcy), ale każdy czuje go inaczej. Artyści pokazują świat nie tak jak go widzą, lecz jak go czują.

W sztuce najtrudniejsze, jest to by wyrazić to co nieuchwytnie za pomocą formy możliwie najbardziej konkretnej

Niech nikogo nie myli termin „podświadomość” – bo nieraz słuszniej byłoby używać terminu „nadświadomość”.

Nie mogę mieć wspólnego języka z ludźmi, którzy zaprzeczają

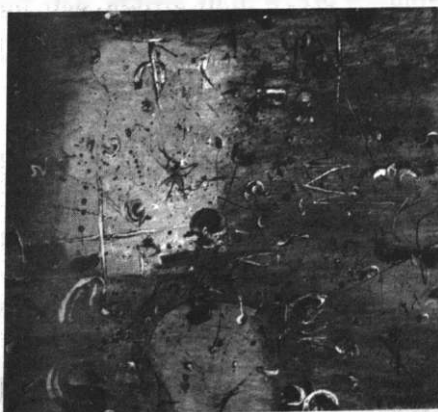
istnieniu u nich podświadomości. Nie rozumieją oni siebie – nie są sobą i są sami ze sobą w sprzeczności. I tak steruje nimi w jakimś stopniu ich podświadomość i to ich właśnie unieszczęśliwia.

Każdy twórca ma do wyboru 2 drogi: jedną z nich jest wypełniać oczekiwania odbiorców, drugą – przekraczać je. Obie są jednakowo trudne lecz cechą drugiej jest twórcze ryzyko.

Tolerancja wobec różnych kierunków sztuki jest jedynym możliwym do przyjęcia stosunkiem do sztuki i kultury w ogóle. Żadna jedyna choćby najdoskonalej mistrzowska konwencja artystyczna nie jest w stanie pokazać bogactwa życia, bogactwa stosunku ludzi do świata.

Wszystko, co widziałem jest ciekawe, fascynujące lub piękne, ale nie korci mnie, żeby to malować. Po co? – przecież to już jest i zarazem jest nie do namalowania tak, żeby nie powstało coś ułomnego. Wolę malować to, co nie ma widzialnego kształtu – wewnętrzny świat człowieka.

Jerzy Beski

Park Krajobrazowy „Góry Opawskie”

Góry Opawskie, z bogatą bazą noclegową i gastronomiczną cieszą się opinią najpiękniejszego terenu rekreacyjnego Opolszczyzny. Położone w południowo-zachodniej części województwa zachwycają turystów bogactwem przyrody i krajobrazu. Dlatego też to miejsce bardzo cenne pod względem przyrodniczym, krajobrazowym, jak i kulturowym objęte zostało ochroną jako park Krajobrazowy „Góry Opawskie” w 1988 r. Zajmuje on obszar 4625 ha i ma otulinę o pow. 5445 ha.

W granicach Parku Krajobrazowego znalazły się: część Gór Opawskich, leżąca w granicach naszego państwa oraz wzniesienia Lasu Prudnickiego. Najwyższą kulminację tworzy Biskupia Kopa (889 m n.p.m.) z silnie podzielonym grzbietem, którego szczytami są: Srebrna Kopa (789 m n.p.m.), Góra Zamkowa i Szyndzielowa Kopa o mniejszych wysokościach.

Wielkim bogactwem Parku są zwarte kompleksy leśne (występuje w nich 14 gatunków drzew m.in. świerk, dąb, buk, brzoza, modrzew czy lipa). Najcenniejsze obszary leśne, obejmujące zbliżone do naturalnych lasy bukowe, objęto ochroną, tworząc rezerwaty „Cicha Dolina” i „Las Bukowy”.

Flora Parku Krajobrazowego również dość bogata, składa się z ok. 500 gatunków roślin naczyniowych, a wśród nich 23 gatunków chronionych (m.in. storczyk szerokolistny, bukownik mieczolistny czy storczyk bzowy). Urozmaiceniem krajobrazu, niezbyt wysokich, ale typowych dla Sudetów gór są doliny i wąwozy wyłobione przez rzeki, potoki i strumyki.

Fauna Parku Krajobrazowego jest również bogata. Z osobliwości można wyróżnić m.in. salamandry plamiste czy nietoperze pod-

kowce małe.

Do atrakcji turystycznych w Parku należą zabytki architektoniczne. Należą do nich:

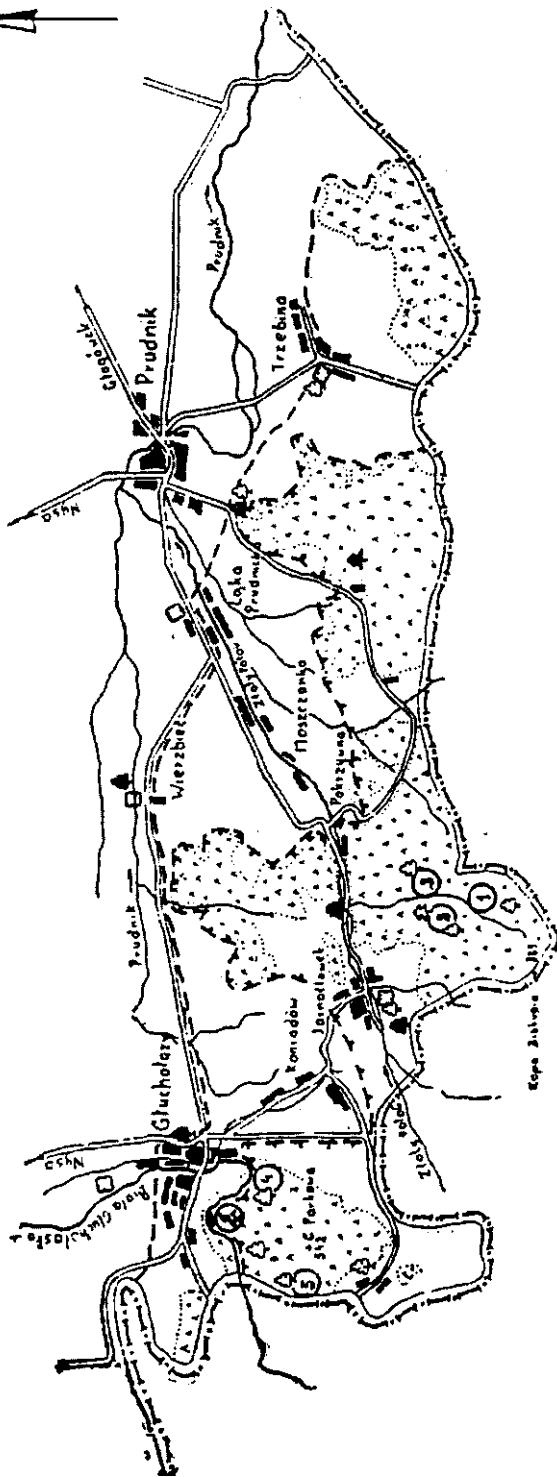
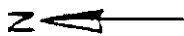
- kapliczki drogi krzyżowej na Górze Kaplicznej;
- klasztor oo. Franciszkanów z kościołem i grotą lurdzką na stokach Okopowej;
- obelisk granitowy (3 m wys.) poświęcony pamięci Josepha von Eichendorffa.

Jak widać niewielkie Góry Opawskie mają bardzo dużo do zaoferowania miłośnikom przyrody, a także zabytków. Jeżeli dodamy do tego sum licznym potoków, spływających z gór, fantazyjne odsłonięcia skalne i wspaniałe krajobrazy, to warto zapoznać się z tym uroczym miejscem.

1. Drzewa pomnikowe w Parku Krajobrazowym „Góry Opawskie” / Elżbieta Gołąbek // *Przyroda i Człowiek*. - Z. 5. - (1995), s. 69-76
2. Gdzie woda czysta... : turystyczne gminy w opolskiem / Beata Łabutin // *Gazeta Wyborcza*. - 1994, nr 99, dod. Gaz.w Opolu, dod. Gaz.Turyst., s. IV
3. Klejnoty Opolszczyzny / Damian Ducholski. - II. // *Przyroda Polska*. - 2001, nr 11, s. 4-5
4. Monografia Parku Krajobrazowego „Góry Opawskie” / red. nauk. Krystyna Dubel. - Opole : Wydaw. Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1993. - 174 s.
5. Ochrona przyrody na Śląsku Opolskim / Eugeniusz Kuźniewski. - Opole : Państwowy Instytut Naukowy. Instytut Śląski, 1996. - 131 s.
6. Park Krajobrazowy „Góry Opawskie” / Krystyna Dubel. - II., mapa. - Bibliogr. // *Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego*. - 1988,

nr 3, s. 28-39

7. Park Krajobrazowy „Góry Opawskie” / Elżbieta Pigulska. - Fot. // *Ziemia Prudnicka*. - 2002, s. 237-241
8. Park Krajobrazowy „Góry Opawskie” walory krajobrazowo-przyrodnicze // Krystyna Dubel // *Śląsk Opolski*. - 1992, nr 3-4, s. 17-21
9. Pejzaż Gór Opawskich / Zygmunt Nowak // *Nowa Trybuna Opolska*. - 1995, nr 48, s. 11
10. Pomnikowe drzewa w projektowanym parku krajobrazowym Góry Opawskie / Krystyna Dubel. - Il. - Bibliogr. // *Chrońmy Przyrodę Ojczyzną*. - 1989, nr 2, s. 73-85
11. Przestrzenne formy ochrony przyrody w krajobrazie obszarów rolniczych województwa opolskiego : możliwość turystycznego wykorzystania / Krystyna Dubel. - Mapa, tab. - Bibliogr. // *Śląsk Opolski*. - 2001, nr 4, s. 11-23
12. Rezerwaty przyrody na Opolszczyźnie / Stanisław Michalak. - Opole : Woj. Ośrodek Informacji Turystycznej, 1971. - 120 s.
13. Stan zachowania parków podworskich (miejskich) usytuowanych na terenie Parków Krajobrazowych: Góra Św. Anny i Góry Opawskie / Krystyna Dubel // *Przyroda i Człowiek*. - Z. 5. - (1995), s. 45-56
14. Tworzenie systemów, obszarów ochronnych województwa opolskiego / Krystyna Dubel. - Il., mapy, tab. - Bibliogr. // *Przyroda i Człowiek*. - Z. 10. - (2000), s. 63-82
15. Walory przyrodniczo-krajobrazowe Gór Opawskich / Hubert Wojtasek. - Il., tab. - Bibliogr. // *Biul. Inf. WOINTE Opole*. - 1988, nr 9, [cz.10], 9 s.
16. Walory uzdrowiskowo-rekreacyjne Gór Opawskich / Jacek Mięgała // *Biul. Inf. WOINTE Opole*. - 1989, nr 3, [cz.] 3, s. 1-4

Rys.1. Proponowany Park Krajobrazowy - Góry Opawskie

	granica parku
	granica państwa
	drogi
	cieki wodne
	obszary zabudowane
	parki podwarские
	obszary rezerwatu krajobrazowego - geologiczny
	proponowane rezerwy przyrody
	proponowany rezerwat krajobrazowy - geologiczny
	istniejące pomniki przyrody
	proponowane pomniki przyrody

Agroturystyka

Słowo *turystyka* pochodzi z języka francuskiego i oznacza wycieczkę lub podróż kończącą się powrotem do punktu wyjścia. Obejmuje „ogół działań ludzi, którzy podróżują i przebywają na wypoczynku, w interesach lub innych celach przez nie więcej niż jeden rok bez przerwy w miejscach znajdujących się poza ich zwykłym otoczeniem”. Jedną z pierwszych, najpopularniejszych form turystyki były piesze wędrówki. Z tego rodzaju ruchu turystycznego wykształciły się inne formy – turystyka wodna, narciarska, kolarska, motorowa i speleologiczna. W ostatnich latach coraz większą popularność zdobywa turystyka wiejska, w tym szczególnie jej postać – agroturystyka.

Pojęcie *agroturystyka* pojawiło się niedawno i jest definiowane jako „forma wypoczynku odbywającego się na terenach wiejskich o charakterze rolniczym, oparta o bazę noclegową i aktywności rekreacyjne związane z gospodarstwem rolnym lub równoważnym i jego otoczeniem (przyrodniczym, produkcyjnym i usługowym)”¹. Funkcję taką pełnią pensjonaty, pokoje gościnne, prywatne domy letniskowe, kampingi. Nie można natomiast do tej grupy zakwalifikować zawodowych zakładów hotelarskich i gastronomicznych tylko dlatego, że znajdują się na wsi. Do walorów agroturystyki należą: spokój i cisza, bezpośredni kontakt z przyrodą, kuchnia regionalna, różne formy rekreacji (wędkowanie, jazda konna, polowania, golf, wędrówki krajoznawcze). Ważnym jej atutem jest też konkurencyjność w zakresie oferowanych cen za świadczone usługi.

Prawie 46 % powierzchni Polski ma walory przyrodnicze i kultu-

¹Terminologia turystyczna. Zalecenia WTO. ONZ. - Światowa Organizacja Turystyki, Warszawa 1995

rowe pozwalające na pełnienie funkcji turystycznych. Występują tu niemal wszystkie formy preferowane przez osoby wypoczywające: morze, góry, jeziora, malownicze rzeki lasy, wyżyny. Wiele rejonów charakteryzuje się wysoką jakością środowiska – czystą wodą i powietrzem. Pierwsze próby wykorzystania wsi dla celów wypoczynkowych mieszkańców miast w naszym kraju czyniono już w XIX w., jednak rozwój agroturystyki nastąpił od początku lat 90-tych. Rozwój ten widoczny jest tak w rosnącej liczbie kwater, jak i w poszerzającym się asortymencie usług oraz rosnącej jakości tych usług. Nie jest znana dokładna liczba gospodarstw agroturystycznych w naszym kraju; ministerstwo rolnictwa określa tę liczbę na kilkanaście tysięcy. Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” zrzesza ponad siedem tysięcy podmiotów, z czego ok. 30 % to certyfikowane gospodarstwa agroturystyczne, a 70% – obiekty świadczące usługi wypoczynku na wsi. Systematycznie rośnie liczba turystów zagranicznych, chcących wypoczywać na polskiej wsi. Są to głównie Niemcy, Belgowie, Francuzi i Duńczycy.

Wiodącymi regionami, świadczącymi usługi agroturystyczne, są: region mazursko-suwalski, dysponujący prawdopodobnie największą liczbą gospodarstw agroturystycznych, Kaszuby i Bory Tucholskie, Sudety i Dolny Śląsk – nastawione głównie na turystę niemieckiego, Beskidy (zwłaszcza Podhale), regiony wschodnie (Kurpie, Podlasie, Mazowsze, chełmskie, lubelskie, Zamojszczyzna – Roztocze).

Wiele walorów turystycznych, sprzyjających rozwojowi turystyki wiejskiej posiada również województwo opolskie. Zaliczyć do nich można: typowo rolniczy charakter, brak uciążliwego przemysłu, często atrakcyjne położenie względem dużych ośrodków miejskich, zróżnicowana rzeźba terenu (Góry Opawskie, Góra Św. Anny) i interesująca budowa geologiczna, bogata flora i fauna, bardzo korzystne warunki klimatyczne, zbiorniki wodne (jeziora, stawy), parki podworskie i wiejskie, rzadko spotykana w skali kraju liczba zabytków reprezentujących różne epoki i style architektoniczne, zachowane czę-

sto w całości założenia architektoniczne miast (Paczków, Byczyna) i wsi, zachowany folklor, obyczaje i tradycje.

Istnieją, niestety, również bariery, hamujące rozwój opolskiej agroturystyki. Najważniejsze z nich to: brak ofert turystycznych promujących walory regionu oraz działań marketingowo-reklamowych, brak kwalifikowanych kadr dla potrzeb turystyki, brak infrastruktury turystycznej oraz bazy noclegowej, a także odpowiedniej ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych. Stan ten jednak ulega sukcesywnej poprawie; coraz więcej gmin dostrzega korzyści płynące z działalności agroturystycznej i angażuje się w zachęcanie turystów do spędzania wolnego czasu na Opolszczyźnie. Zwiększa się liczba gospodarstw agroturystycznych, oferujących pobyt o wysokim standardzie i obfitujący w rozliczne atrakcje. Jako przykład tego typu gospodarstw można wymienić gospodarstwo ze stadniną koni w Borkach Wielkich, prywatny skansen w Starych Kolniach, gospodarstwo w Przysięczy oferujące jazdę konną, wędkarstwo, golfa i hule. Znane są również m.in. ośrodki w Groźcu (gm. Niemodlin), Biadaczu-Brodnicy. Szczególnie dużą aktywność w tej dziedzinie wykazuje powiat nyski i gmina Kluczbork.

Rosnące zainteresowanie wypoczynkiem na wsi, możliwość ograniczenia bezrobocia oraz wykorzystania środków unijnych na rozwój agroturystyki tworzą sprzyjający klimat dla rozwoju tego rodzaju turystyki i dają nadzieję na coraz szybszy jej rozwój.

I. Opracowania ogólne

a) pozycje zwarte

1. Agroturystyka / red. Urszula Świetlikowska. - Wyd. 2. - Warszawa : FPPR, 2000. - 525 s.
sygn. C 379-8
2. Agroturystyka : koszty - ceny - efekty. - Warszawa : „Politext”, 1997. - 180 s.
sygn. 236452

3. Agroturystyka inaczej / red. nauk. Beata Raszka, Jan Sikora. - Poznań : Bogucki Wydaw. Naukowe, 1998. - 120 s.
B 379-5
4. Ekonomiczno-organizacyjne warunki rozwoju turystyki i rekreacji / pod red. Mikołaja Jalinika. - Białystok : Wydaw. PB, 2003. - 304 s.
5. Organizacja ruchu turystycznego na wsi / Beata Mikuta. - Warszawa : „Format - AB”, 2004. - 299 s.
6. Turystyka w rozwoju lokalnym : praca zbiorowa / pod red. nauk. Izabelli Sikorskiej-Wolak. - Warszawa : Wydaw. SGGW, 2004. - 320 s.
7. Turystyka wiejska i rozwój lokalny / Janusz Majewski. - Poznań : Fundacja Fundusz Współpracy, 2001. - 343 s.
8. Zarządzanie agrobiznesem / Stanisława Sokołowska. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 1998. - 167 s.
sygn. 247961

b) artykuły

1. Agroturystyka czyli mieszczuchy na wsi / Ewa Tyran // *Aura* - 2003, nr 4, s. 18-20
2. Agroturystyka jako czynnik integracji międzyludzkiej / Agnieszka Bott // *Firma i Rynek*. - 2000, nr 3, s. 105-108
3. Agroturystyka jako sposób na życie / Tomasz Ciodyk // *Nowe Życie Gospodarcze*. - 2001, nr 13, s. 41-43, 45
4. Agroturystyka szansą aktywizacji terenów wiejskich / Mikołaj Jalinik // *Szkoła Zawodowa*. - 1999, nr 5, s. 9-13
5. Jest interes do zrobienia / Sławomir Trzoskowski // *Nowe Życie Gospodarcze*. - 2003, nr 20, s. 21, 24
6. Nie jest źle pod polską gruszą : agroturystyka pod polską gruszą / Anita Skiba // *Gazeta Prawna*. - 2004, nr 147, s. 17

7. Nie sieją, nie orzą : polski chłop wcale nie musi już żyć z rolnictwa ... / Paweł Wrabec // *Polityka*. - 2004, nr 49, s. 50-51, 53
8. Rola agroturystyki w produkcji turystycznym obszarów wiejskich / Dorota Chudy-Hyski, Michał Żemła // *Marketing i Rynek*. - 2003, nr 12, s. 26-32
9. Świat chce być napisany / Piotr Wojciechowski // *Więź*. - 2001, nr 6, s. 100-105
10. Turysta wart dziesięć krów : w ubiegłym roku u gospodarzy na wsi turyści zostawili pół miliarda złotych / Aleksandra Fandrejewska // *Business Week/Polska*. - 2003, nr 5, s. 42-43
11. Wakacje na wsi : agroturystyka wzbogaca i zmienia swój wizerunek ... / Monika Dolecka // *Rynek Turystyczny*. - 2004, nr 7, s. 40-41
12. Wczasy na wsi: agroturystyka w Polsce - znaczenie, szanse i bariery rozwoju / Tomasz Ciodyk // *Przegląd*. - 2001, nr 29, s. 56-58
13. Wczasy pod gruszą : turystyka na wsi / Dariusz Niedźwiecki // *Nowe Życie Gospodarcze*. - 2000, nr 36, s. 36-37
14. Zróżnicowanie województw w Polsce ze względu na wybrane uwarunkowania rozwoju agroturystyki / Lidia Luty, Janina Szewczyk // *Krakowskie Studia Małopolskie*. - Nr 6. - (1992), s. 165-175
15. Zróżnicowany rozwój turystyki wiejskiej. - założenia i forma realizacji / Leszek Strzembicki // *Problemy Turystyki*. - 2001, nr 3/4, s. 31-41

II. Agroturystyka w województwie opolskim

1. „Agrochatka”, czyli sposób na życie / Teresa Sienkiewicz-Miś. - II. // *Gość Niedzielny*. - 2004, nr 7, dod. *Nasza Diecezja Opole*, s. 21-22

Gospodarstwo agroturystyczne w Biadaczu-Brodnicy gm. Kluczbork

2. Agroturystyka to jest to / lod // *Gazeta Opolska*. - 1999, nr 31, s. 2
Okolice Nysy
3. Gdzie masło ma smak maślany / Ewa Bilicka // *Nowa Trybuna Opolska*. - 2005, nr 135, s. 16-17
Gospodarstwa agroturystyczne w gminie Kluczbork
4. Konie, ryby, golf i hule / Ewa Malik // *Panorama Opolska*. - 2002, nr 33, s. 17
Gospodarstwo agroturystyczne w Przysieczy gm. Prószków
5. Na konie, ryby, kaczki, króliki : gospodarstwa agroturystyczne na Opolszczyźnie // *Gazeta Wyborcza*. - 2002, nr 115, dod. *Gaz. Wybor. Opole*, dod. *Turystyka*, nr 20, s. 8
Adresy
6. Prywatny skansen / Ewa Bilicka // *Nowa Trybuna Opolska*. - 2003, nr 80, s. 22
Gospodarstwo agroturystyczne w Starych Kolniach gm. Popielów
7. Sowiń lepszy od Lazurów Wybrzeża : agroturystyka jest wciąż niewykorzystaną szansą upadającego polskiego rolnictwa / Joanna Jakubowska // *Nowa Trybuna Opolska*. - 1999, nr 106, s. 6
8. Sposób na relaks : zapraszamy do stadniny w Borkach Wielkich. - II. // *Oleska Gazeta Powiatowa*. - 2002, nr 4, s. 35
9. Szansa dla gospodarstw / Edyta Hanszke // *Gazeta Opolska. Dzień na Opolszczyźnie*. - 2000, nr 155, s. 5
10. Śliczne gospodarstwo. - (Szlakiem kluczborskich gospodarstw ekologicznych) // *TOP Reklama*. - 2004, nr 45, s. 3
11. Uwarunkowania przyrodniczo-krajoznawcze gmin woj. opolskiego w organizacji rozwoju agroturystyki / Krzysztof Badora. - Tab. - Bibliogr. // *Przyroda i Człowiek*. - Z. 7. - (1997), s. 5-16
12. W poszukiwaniu agroturystyki / Teresa Sienkiewicz-Miś // *Gość Niedzielny*. - 2004, nr 18, dod. *Nasza Diecezja Opole*, s. 26

13. Wasza codzienność jest moją egzotyką / Bogumiła Dąbska // *Prosto z Regionu*. - 2000, nr 33, s. 38
Agroturystyka w powiecie nyskim
14. Weekend za miastem / Patrycja Łąka // *Puls Niemodlina*. - 2004, nr 1, s. 18
Gospodarstwo agroturystyczne w Grodźcu gm. Niemodlin
15. Wsi spokojna, wsi wesoła... / Anna Bartosik // *Nowiny Nyskie*. - 2001, nr 10, s. 25
Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Nyskiej
16. Wszystkie smaki Biadacza. - (Szlakiem kluczborskich gospodarstw ekologicznych) // *TOP Reklama*. - 2004, nr 44, s. 3

Ewa Ledwoń

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

Bibliografia powiatu ziemskiego opolskiego

(komunikat wygłoszony na ogólnopolskim seminarium

„Bibliografia województwa a bibliografia powiatu”.

*Opole, 2-3 czerwca 2004 r.) **

Po podjęciu przez WBP w Opolu zadań biblioteki powiatowej jednym z działań, które w związku z tym zaczęła ona realizować, było opracowywanie przez pracowników Działu Informacyjno-Bibliograficznego bieżącej bibliografii ziemskiego powiatu opolskiego, obejmującego swym zasięgiem 13 gmin. Pierwszy tom, który ukazał się w roku 2003, obejmuje pozycje z lat 1999-2001; tom drugi – za rok 2002 – wydano w roku 2004. Jako że od momentu powstania powiatów do decyzji o podjęciu prac nad omawianą bibliografią upłynęło kilka lat, ilość pozycji zgromadzonych w tomie pierwszym jest znacznie mniejsza niż w tomie drugim. Różnica ta wynika z faktu, że przy wydaniu t. 1. wykorzystano materiały gromadzone do „Bibliografii województwa opolskiego”, poddane większej selekcji, natomiast piśmiennictwo zawarte w t. 2 było gromadzone już z myślą o potrzebach bibliografii powiatowej, a więc bibliografii o wiele szczegółowszej, skierowanej do węższego kręgu użytkowników. W związku z tym selekcja materiałów uwzględnionych w t. 2 została znacznie ograniczona. Pominięto jedynie te materiały, które nie zawierały istotnych dla odbiorcy informacji.

„Bibliografia ziemskiego powiatu opolskiego” rejestruje całość kształt materiałów o powiecie zawartych w dostępnych polskich wydawnictwach zwartych i ciągłych, artykułach z gazet i czasopism re-

* W „Pomagamy sobie w pracy” 2004 nr 4 ukazały się pozostałe referaty i komunikaty wygłoszone na ogólnopolskim seminarium „Bibliografia województwa a bibliografia powiatu”. Opole, 2-3 czerwca 2004 r.)

gionalnych i ogólnopolskich, rozpraw z dzieł zbiorowych. Notowane są również ważniejsze publikacje, które tylko częściowo dotyczą powiatu.

Oprócz tekstów naukowych, popularnonaukowych, publicystycznych i informacyjnych rejestrowane są również recenzje książek, teksty literackie tematycznie związane z regionem oraz tomy poezji autorów mieszkających na terenie powiatu.

Jak już wspomniano, „Bibliografia powiatu ziemskiego opolskiego” skierowana jest do tych wszystkich, którzy interesują się szczególnie historią, gospodarką, kulturą i wszelkimi innymi aspektami życia codziennego powiatu opolskiego. Są to przede wszystkim miłośnicy i badacze regionu, nauczyciele, uczniowie, studenci oraz instytucje związane z regionem.

Wychodząc z założenia, że bibliografia powiatu ma dostarczać maksimum informacji, znajdują się w niej w dużo większym wyborze niż w BWO m.in. opisy lokalnych uroczystości, obchodów i imprez typu dożynki, jubileusze, rocznice, konkursy, a także artykuły dotyczące amatorskiego ruchu artystycznego, problematyki związanej z mniejszościami narodowymi, zwłaszcza mniejszością niemiecką.

Analiza zgromadzonych pozycji ukazując, jaka problematyka najczęściej gości na łamach miejscowych publikacji. Najwięcej zarejestrowanych pozycji poświęconych jest sprawom kultury, gospodarki, historii, zagadnieniom narodowościowym i wyznaniowym oraz pracy samorządów. Ostatnio ukazuje się wiele artykułów prasowych dotyczących odkrytego w 2000 r. w Krasiejowie cementarzyska dinozaurów. Popularnym tematem jest również ochrona środowiska. Wiele miejsca poświęca się propagowaniu walorów przyrodniczych i turystycznych naszego powiatu.

Opisy bibliograficzne do bibliografii gromadzone są w oparciu o zbiory WBP. Szczegółowo przeglądanych jest 8 czasopism lokalnych wydawanych w powiecie opolskim, ok. 15 o zasięgu regionalnym oraz ok. 50 ukazujących się w pozostałych powiatach i gminach naszego województwa – będących w posiadaniu WBP. Mamy świa-

domość, że nie są to wszystkie periodyki, ale – mimo czynionych z naszej strony wysiłków – do niektórych nie udało się dotrzeć. Część przestała się ukazywać, inne zmieniły nazwę, pojawiają się też nowe tytuły. Aby nie stracić kontroli nad zmieniającym się rynkiem wydawniczym jesteśmy w stałym kontakcie z pracownikami bibliotek gminnych, które prosimy o zgłaszanie wszelkich informacji dotyczących w/w zmian i dotarły już do nas pierwsze tego typu sygnały.

Gromadząc materiały do „Bibliografii powiatu ziemskiego opolskiego” przegląda się również inne pozycje wydawane w regionie, a mianowicie: roczniki, zeszyty naukowe opolskich uczelni i instytucji naukowych, publikacje opolskich naukowców, literatów i regionalistów.

Sposób opracowania poszczególnych roczników bibliografii powiatu jest taki sam, jak w BWO. Opisy bibliograficzne sporządzono metodą autopsji zgodnie z obowiązującymi polskimi normami, uzupełniając je – w miarę potrzeb – adnotacjami wyjaśniającymi i wartościowymi. Dla dokumentów wielotematycznych sporządzono, oprócz opisów pełnych, także opisy skrócone lub odsyłacze numerowe.

Poszczególne roczniki bibliografii zaopatrzone są w indeksy alfabetyczne i przedmiotowe.

Całość zebranych materiałów podzielona jest na działy główne, składające się z różnej ilości poddziałów. Zastosowano szeregowanie przedmiotowe w poddziałach; na początku umieszczono opisy dotyczące powiatu, następnie poszczególnych miejscowości, a na końcu – osób. W dziale Historia zastosowano podział zgodny z periodyzacją dziejów Śląska.

Spisy bibliograficzne uzupełniono wykazem ważniejszych skrótów i symboli zastosowanych w bibliografii oraz wykazem czasopism i innych wydawnictw ciągłych wykorzystanych w bibliografii i ich skrótów.

Pierwszy rocznik „Bibliografii powiatu ziemskiego opolskiego” został bezpłatnie przekazany do wszystkich bibliotek gminnych naszego

powiatu, szkół ponadpodstawowych miasta Opola, władz samorządowych oraz ważniejszych instytucji, natomiast rocznik drugi bezpłatnie otrzymały tylko biblioteki gminne. Pozostałe egzemplarze tego rocznika można kupić w Dziale Informacyjno-Bibliograficznym.

Złóż wniosek do...

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu na informację dotyczącą dostępnych w Polsce fundacji dysponujących środkami na projekty przedstawiamy te instytucje, które mogą bibliotekę wspomóc finansowo. Wszystkie zebrane informacje, dotyczą projektów miękkich, a więc takich, które nie nadają się do sfinansowania przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym. Ponadto w bardzo niewielu przypadkach projekty dopuszczają zakup sprzętu typu komputer, laptop, projektor multimedialny czy aparat cyfrowy niezbędny do realizacji zadania. Jest jednak furтка, z której potencjalny twórca projektu może skorzystać aby zakupić na potrzeby projektu niezbędny sprzęt. Jeśli przewidujemy własny udział finansowy w projekcie, to możemy go zainwestować właśnie w wyżej wspomniany sprzęt. Zresztą w większości fundacji, projekty zgłaszane powinny zawierać niezbędne minimum wkładu własnego (czy to będzie wkład finansowy czy rzeczowy, czy obydwa na raz).

Decydując się na napisanie konkretnego projektu nie powinniśmy nastawiać się do tego jak do darmowego dofinansowania przedsięwzięcia, ale jak do projektu partnerskiego. Pisząc projekt opisujemy pewnego rodzaju potrzebę, stan niedostatku, ale musimy wziąć pod uwagę również spojrzenie instytucji dysponującej środkami na dofinansowanie. Należy odpowiedzieć sobie na pytania: czy aplikujemy do odpowiedniej instytucji? co instytucja finansująca będzie miała z tego, że dofinansuje nasz projekt? czego instytucja finansująca oczekuje od nas (chodzi przede wszystkim o wkład własny w projekt)? i wreszcie jaki zakres projektu instytucja finansująca może pokryć? Odpowiedź na drugie pytanie jest, jeśli nie najważniejsze to kluczowa dla powodzenia projektu.

Przed każdorazową decyzją związaną z napisaniem wniosku do wybranej instytucji, powinniśmy przejrzeć dokładnie jej regulamin przyznawania dotacji, refundacji czy grantu oraz zapoznać się z wytycznymi do wypełniania wniosku – jeśli takie istnieją. Oczywiście, na początku należy mieć skonkretyzowany pomysł, gotowy do realizacji. Kolejnym krokiem jest pobranie wniosku aplikacji i po prostu wypełnienie poszczególnych rubryk – zgodnie z wypisanymi punktami. W tym miejscu ważna uwaga: nie należy nic zmieniać w samym wniosku na własną rękę. Nie możemy dodawać ani odejmować rubryk we wniosku. Takie działanie może być równoznaczne z jego odrzuceniem przez komisję sprawdzającą. Wniosek należy sporządzić w kilku kopiach (jeśli jest taki wymóg), jeden zostawiając dla siebie.

Tak w telegraficznym skrócie wygląda wypełnienie wniosku do instytucji finansującej. Ze względów objętościowych pomijamy tutaj całą procedurę wypełniania poszczególnych punktów wniosku. Warto pamiętać jedno. Starajmy się aby każdy punkt wniosku nie był pozostawiony pusty, a tekst pisany był językiem jasnym i zrozumiałym dla osoby nie znającej tematyki projektu.

Informacje dotyczące instytucji, które mogą wspomóc finansowo działalność bibliotek zaczerpnięte zostały z Internetu. Fundacje oraz inne instytucje pozarządowe, do których mogą aplikować biblioteki będziemy prezentować w kolejnych numerach naszego periodyku w cyklu „**Złóż wniosek do...**”.

Prezentację instytucji finansujących zaczynamy od dwóch fundacji skupionych w bankach, mianowicie fundacji im. dr. Mariana Kantona skupionej przy banku PEKAO S.A. oraz fundacji im. Leopolda Kronenberga przy banku Citibank Handlowy S.A.

I. Fundacja Bankowa im. dr. Mariana Kantona.

www.pekao.com.pl

Fundacja im. dr. Mariana Kantona działa przy banku PEKAO S.A. i wspiera działania w zakresie:

- oświaty i wychowania dzieci i młodzieży,
- realizacji przedsięwzięć naukowo-badawczych oraz dydaktycznych instytucji naukowych i szkół wyższych,
- popularyzowania wiedzy bankowej,
- niesienia pomocy osobom chorym i niepełnosprawnym,
- upowszechniania kultury fizycznej i sportu,
- ochrony środowiska,
- realizacji projektów organizacji charytatywnych,
- upowszechniania kultury.

Fundacja prowadzi na szeroką skalę działalność sponsorską w obszarach kultury i sztuki, nauki i oświaty oraz sportu, sponsorując m.in. turniej tenisowy Pekao Open w Szczecinie oraz Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy. Fundacja nie posiada żadnego sformalizowanego wniosku o dofinansowanie. W takim razie należałoby skonstruować własny, oparty na standardowych wnioskach innych fundacji czy funduszy strukturalnych. Przykładowa konstrukcja wniosku powinna zawierać następujące elementy:

- tytuł projektu,
- miejsce realizacji projektu,
- wysokość wnioskowanej dotacji,
- dane o instytucji aplikującej,
- doświadczenie wnioskodawcy w organizacji podobnych przedsięwzięć,
- dane dotyczące rachunku bankowego,
- inne podmioty współfinansujące program,
- uzasadnienie wyboru projektu,
- opis projektu,
- działania,
- promocja projektu,

- budżet projektu,
- harmonogram realizacji projektu.

Wymienione wyżej elementy wniosku są opcjonalne i nie wszystkie muszą być uwzględnione w projekcie, np. punkt „inne podmioty współfinansujące program”.

Z zakresu działań fundacji wynika, że jest to fundacja bardzo elastyczna i otwarta na wszelkie działania nie wykraczające poza działalność fundacji.

Wszelkie szczegółowe informacje znajdują się na stronie WWW pod linkiem <http://www.pekao.com.pl> w dziale informacji ogólne o banku.

II. Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga. www.citibank.pl/poland/kronenberg/polish/

Kolejną fundacją skupioną w banku jest Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga działająca przy banku Citibank Handlowy S.A. Fundacja działa od 18 października 1996 roku i została założona w 125 rocznicę otwarcia Banku Handlowego w Warszawie. Misją Fundacji jest wspieranie prac na rzecz dobra publicznego w zakresie edukacji, kultury i sztuki, ochrony zdrowia i opieki socjalnej. Zadania Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga realizuje między innymi poprzez:

- udzielanie wsparcia stowarzyszeniom i fundacjom skutecznie działającym w zakresie obszarów tematycznych, stanowiących przedmiot zainteresowania Fundacji,
- tworzenie nowoczesnych programów edukacyjnych, pomocnych w kształceniu dzieci i młodzieży wybitnie uzdolnionej,
- fundowanie w imieniu Fundatora corocznej nagrody za wybitne osiągnięcia myśli teoretycznej w dziedzinie ekonomii i finansów,
- udzielanie wsparcia organizacjom skutecznie działającym na rzecz zreformowania edukacji ekonomicznej i nauki przedsiębiorczości w celu dostosowania jej do potrzeb gospodarki rynkowej,
- dotowanie szczególnie wartościowych działań edukacyjnych w za-

kresie kultury, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki i dziedzictwa kulturowego,

- wspieranie inicjatyw lokalnych i regionalnych w zakresie wyżej wymienionych celów.

Fundacja im. Kronenberga działa w dwóch obszarach programowych:

1. Edukacja:

- innowacje w edukacji,
- edukacja ekonomiczna,
- dziedzictwo kulturowe i tradycyjne,
- twórczość artystyczna dzieci i młodzieży.

2. Rozwój lokalny:

- priorytety opieki zdrowotnej,
- polityka społeczna,
- nauka przedsiębiorczości.

Fundacja ta posiada swój własny wniosek, który jest zamieszczony na stronie internetowej. Również na stronach WWW, znajdują się terminy składania wniosków oraz podział na zadania o charakterze lokalnym i ponad lokalnym. Jest to ważna informacja ze względu na termin składania wniosków oraz instytucję, która bezpośrednio przyjmuje wnioski do rozpatrzenia. I tak: wnioski o charakterze lokalnym są przyjmowane w regionalnym oddziale banku, natomiast projekty o charakterze ponad lokalnym muszą być złożone w centralnej siedzibie banku. Jednocześnie fundacja wprowadziła pewne obostrzenia uniemożliwiające wsparcie projektów dotyczących:

- osób fizycznych,
- podmiotów prawa handlowego,
- przedsięwzięć realizowanych dla osiągnięcia zysku,
- kosztów bieżącej działalności organizacji,
- projektów inwestycyjnych (w tym remontów),
- projektów realizowanych za granicą,

- celów religijnych i politycznych,
- konferencji, sympozjów, seminariów,
- zakupów wyposażenia pracowni komputerowych,
- imprez okolicznościowych (festiwale, koncerty, przedstawienia teatralne, jubileusze, wystawy, etc.),
- obozów, kolonii, rajdów, zawodów sportowych,
- kapitałów żelaznych.

W perspektywie działalności fundacja wspomogła nie jedną bibliotekę. Przykładem może być Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, która otrzymała w 2000 roku pieniądze na zakup trzech czytników do odczytywania mikrofilmów. Szczegółowe informacje na temat fundacji znajdują się na jej stronach internetowych pod adresem <http://www.citibank.pl/poland/kronenberg/polish/>.

III. Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

www.fwpmn.org.pl

Położenie województwa opolskiego oraz specyfika ludności zamieszkującej ten region, skłania do przybliżenia informacji na temat Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. Fundacja z siedzibą w Warszawie, działa od 1991 roku. Celem Fundacji jest udzielanie finansowego wsparcia przedsięwzięciom, stanowiącym przedmiot obopólnego zainteresowania Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec. Fundacja wspiera przede wszystkim działania:

- polsko-niemieckie przedsięwzięcia mające charakter spotkań,
- działania na rzecz partnerstwa, współpraca samorządów i innych instytucji,
- krzewienie języka i kultury niemieckiej w Rzeczypospolitej Polskiej oraz języka i kultury polskiej w Republice Federalnej Niemiec,
- badania naukowe z zakresu wiedzy o Niemczech oraz Europie Środkowej i Wschodniej projekty służące integracji Polski z Unią Europejską,
- konkursy wiedzy, prace naukowe, wymianę naukową, działalność

literacką i artystyczną, dotyczącą Polski, Niemiec oraz Unii Europejskiej,

- działania edukacyjne na rzecz ochrony środowiska,
- wspieranie kontaktów gospodarczych pomiędzy Rzeczypospolitą Polską i Republiką Federalną Niemiec, w szczególności działań edukacyjnych, seminariów i konferencji w tej dziedzinie,
- działania na rzecz zachowania wspólnego dziedzictwa kulturowego.

Maksymalna dotacja z fundacji wynosi 50 000 złotych (lub 12 500 euro). Fundacja wspiera przedsięwzięcia na terenie Polski i Niemiec i jedynie takie, w których uzasadniony jest interes polsko-niemiecki. Fundacja, w ciągu roku, wyznacza pięć terminów przyjmowania wniosków. Wnioski powinny być dostarczone do siedziby fundacji w ściśle określonym czasie. Uzależnione jest to między innymi od kwoty na jaką napisany jest wniosek. I tak na przykład, wnioski o dofinansowanie do 10 000 zł (2 500 euro) są rozpatrywane kilka tygodni. Tak więc chcąc uzyskać dofinansowanie z Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej powinniśmy złożyć wniosek z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym tak, aby został rozpatrzony przez komisję fundacji. Ukłonem fundacji w kierunku wnioskodawców jest bezterminowe (na bieżąco) przyjmowanie wniosków na dofinansowanie do kwoty 10 000 złotych.

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej zastrzega sobie nieudzielania dotacji na:

- stałe lub uzupełniające finansowanie bieżących wydatków i budżetów,
- finansowanie niedoborów w planach budżetowych urzędów administracji państwowej i organów samorządowych,
- rekompensaty z tytułu uzyskanych skądinąd pożyczek i poczynionych już wydatków,
- cele wyznaniowe,
- cele partyjno-polityczne,
- cele wyłącznie komercyjne,

- przedsięwzięcia, których cel i zapotrzebowanie na środki nie zostało ściśle określone,
- cele będące przedmiotem pośredniego finansowania poprzez instytucję pośredniczącą na rzecz nieznanego odbiorcy (przykład: inna fundacja pragnie uzyskać dotację od FWPN, aby rozdzielić ją potem pomiędzy wybranych przez siebie beneficjentów),
- nie będą wspierane projekty, których przedmiotem są roboty budowlane oraz zakup sprzętu i wyposażenia,
- fundacja nie wspiera takich przedsięwzięć, których finansowanie oznaczałoby ponowne podjęcie przez fundację zakończonego już wsparcia;
- fundacja nie refunduje kosztów związanych z opracowaniem wniosków o dotację. Dotyczy to zarówno wniosków zaopiniowanych pozytywnie jak i negatywnie.

Wszelkie informacje na temat samej Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej jak i składania wniosków, znajdują się na stronach internetowych pod adresem www.fwpn.org.pl. Na tych stronach są zamieszczone między innymi: wniosek (gotowy do pobrania), warunki składania wniosku oraz przydatna instrukcja wypełnienia wniosku.

IV. Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży.

www.pcyf.org.pl

W miarę systematyczne przeglądanie stron internetowych polskich fundacji, pozwala na wylapanie informacji, które są ukryte lub mało rozpowszechnione. Znakomitym przykładem jest Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży. W 2004 roku fundacja ta ogłosiła, w ramach programu „Równać szanse”, program pod nazwą „Biblioteka – Centrum Informacji Lokalnej”. Program realizowany był dzięki finansowemu wsparciu Fundacji Przezorność, której fundatorem jest Prudential plc z Wielkiej Brytanii.

Program adresowany jest do lokalnie działających organizacji pozarządowych, które we współpracy z miejskimi, miejsko-gminnymi, powiatowymi lub miejsko-powiatowymi bibliotekami publicznymi oraz

instytucjami samorządowymi będą prowadziły Centrum Informacji Lokalnej. Program jest rozłożony na pięć lat. W jego wyniku, w wybranych miastach Polski powstaną – na bazie istniejących bibliotek – nowoczesne Centra Informacji Lokalnej, nie ograniczające się do typowej działalności biblioteki, lecz będące miejscem promieniowania szeroko rozumianej aktywności lokalnej. W efekcie szkoleniowego i finansowego wsparcia Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży każde Centrum musi spełniać następujące standardy:

- pomieszczenie wyremontowane, estetyczne i ciepłe,
- są w nim przynajmniej 2 komputery z drukarką i dostępem do internetu,
- w księgozbiorze znajdują się podstawowe encyklopedie i leksykony, a także literatura, którą chętnie czyta młodzież (ze szczególnym uwzględnieniem gustów chłopców),
- biblioteka CIL jest otwarta w godzinach odpowiadających młodzieży,
- w bibliotece jest czytelnia z gazetami i czasopismami,
- w ramach biblioteki realizowane są własne projekty grup młodzieży,
- biblioteka realizuje dodatkową funkcję (np. porady psychologa, wypełnianie kwestionariuszy podatkowych, porady prawne, doradztwo zawodowe),
- osoby prowadzące CIL (młodzi wolontariusze) we współpracy z lokalnymi instytucjami rozwijają program edukacji ekonomicznej młodzieży.

Współgospodarzami CIL. powinni być młodzi wolontariusze (16-22 lata), którzy pragną ożywić społeczność lokalną, prowadząc różnorodne działania na rzecz swojego miasteczka i włączając w ich realizację mniej aktywnych mieszkańców.

Zadaniem organizacji pozarządowych jest koordynacja działań Centrum: badanie potrzeb użytkowników i opracowywanie działań odpowiadających na te potrzeby, ustalanie planu pracy, współpraca z

wolontariuszami. Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży zapewnia w pierwszym roku programu pokrycie 50% kosztów rozbudowy, modernizacji, remontów, zakupu wyposażenia, uzupełnienia księgozbioru. W kolejnych latach będzie pomagać w rozbudowie zbiorów i realizacji dodatkowych projektów zaproponowanych przez lokalną społeczność. Oprócz tego organizować będzie szkolenia i seminaria poświęcone doskonaleniu umiejętności pracy środowiskowej, wymianie doświadczeń pomiędzy poszczególnymi bibliotekami i grupami młodzieży. Natomiast podstawowe koszty działania CIL (wynagrodzenie kadry, koszty eksploatacji) zapewnić musi partner lokalny. 31 stycznia został zakończony drugi nabór wniosków do tego programu.

Program „Biblioteka – Centrum Informacji Lokalnej” jest znakomitym przykładem, który skłania do współpracy kilka instytucji (w tym konkretnym przypadku bibliotekę oraz instytucję pozarządową). Współpraca różnych instytucji jest czasem kluczem do osiągnięcia obopólnego sukcesu. Biblioteki, które przyłączyły się do tego programu już mogą poszczycić się wynikami, przykładem są biblioteki z terenu województwa mazowieckiego: w Garwolinie, Iłży oraz Rzecznowie. W kolejnych edycjach programu, zapraszane będą organizacje z kolejnych województw.

V. Dom Europejski.

www.rcie.opole.pl

Warto też wspomnieć o naszym rodzimym województwie oraz możliwościach dofinansowania, jakie w nim drzemią. Na pierwszym miejscu należy na pewno wymienić Dom Europejski przy Fundacji Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych w Opolu. Dom Europejski najwyżej dwa razy w roku organizuje tak zwane Małe Granty Domu Europejskiego. Maksymalne dofinansowanie w ramach grantów wynosi 1000 złotych. Nie jest to kwota wysoka, ale na małe imprezy organizowane w niewielkich miejscowościach może okazać się kwotą znaczącą. DE informacje o grantach zamieszcza zawsze na

swoich stronach internetowych <http://www.rcie.opole.pl>. Tam znajdują się wytyczne do wniosku oraz sam wniosek. Wszystkie informacje są podane w sposób czytelny i prosty dla przeciętnego internauty oraz potencjalnego projektodawcy.

Sam wniosek nie jest skomplikowany ani szczególnie rozbudowany. Pracownicy Domu Europejskiego dołożyli wszelkich starań, aby wniosek zawierał niezbędne informacje. Tak więc są tam informacje na temat instytucji aplikującej jak i szczegółowy opis projektu, harmonogram realizacji projektu oraz wydatkowanie przyznanego grantu.

Joanna Parys

Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu

*Wybrane formy pracy z czytelnikiem dziecięcym
w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Opolu*

Od początku istnienia Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu stara się w sposób jak najbardziej profesjonalny, poprzez urozmaicenie metod, stosowanie synkretycznych form pracy pedagogicznej oraz ciągle poszukiwanie twórczych i innowacyjnych rozwiązań, propagować literaturę, szeroko pojętą kulturę, a także przybliżyć swoim czytelnikom wszystko to, co dotyczy regionu.

Szczególą rolę odgrywają tu placówki, których użytkownikami są dzieci. Oprócz spotkań autorskich, wystaw i wystawek okolicznościowych, zajęć plastycznych czy ruchowych, organizowanych jest wiele lekcji bibliotecznych skierowanych zarówno dla dzieci najmłodszych jak i tych nieco starszych. Biblioteka zaczyna kłaść coraz większy nacisk na funkcję edukacyjną. Następuje weryfikacja dotychczasowych form i metod pracy pedagogicznej, stosowanie niekonwencjonalnych sposobów upowszechniania wiedzy i kultury staje się dziś koniecznością, a co najważniejsze jest zgodne z oczekiwaniami dzieci i młodzieży. Realizacja tych zamierzeń jest w dużym stopniu uzależniona od ustalenia sposobu postępowania, czyli formy pracy z czytelnikiem.

Formy pracy z czytelnikiem różnią się od siebie przebiegiem, regułami stosowalności, charakterem i co ważne skutecznością. Podkreślić w tym miejscu należy, że nie ma wypracowanych uniwersalnych form, które można by stosować z powodzeniem w każdej sytuacji

Jedną z częściej stosowanych form pracy są lekcje biblioteczne, które ze względu na tematykę zajęć, można podzielić na trzy grupy. Pierwszą stanowią lekcje o charakterze typowo bibliotecznym, któ-

rych zadaniem jest zapoznanie czytelnika z biblioteką, z księgozbiorem, katalogami czy przygotowanie do samodzielnego wyszukiwania informacji. Druga grupa, to zajęcia upowszechniające literaturę, tak polską jak i obcą. Są to lekcje dotyczące twórczości konkretnych autorów, bądź gatunków literackich. W tej grupie, podobnie jak i w pierwszej duży procent lekcji jest organizowanych na wyraźną prośbę nauczycieli, z którymi biblioteka stale współpracuje. Trzecia grupa to zajęcia przybliżające nasz region, zwyczaje świąteczne i tradycje.

Lekcje biblioteczne jako forma popularyzacji biblioteki

Lekcje biblioteczne propagujące bibliotekę, księgozbiór oraz te, których celem jest nauczenie potencjalnych czytelników jak korzystać z katalogów, słowników, encyklopedii czy jak sporządzać bibliografię, są w placówkach Miejskiej Biblioteki Publicznej prowadzone dość często. Najwięcej tego typu zajęć prowadzi Oddział Dziecięcy, stanowią one ponad 40% wszystkich przeprowadzonych tam lekcji. Jest to spowodowane usytuowaniem biblioteki w centrum miasta. Tu trafiają nie tylko stale współpracujące z biblioteką szkoły i przedszkola, ale także grupy z terenu województwa, dla których wizyta w dużej placówce jest często wielkim przeżyciem.

Tu rola bibliotekarza jest niezwykle ważna, dzieci niejednokrotnie są stremowane i spięte, trzeba starać się delikatnie wprowadzić je w świat biblioteki i świat literatury, tak aby poczuły potrzebę czytania i wypożyczania książek. W Miejskiej Bibliotece obowiązuje zasada, że każdy trafiający tu po raz pierwszy, z rodzicami, bądź innym członkiem rodziny, z grupą przedszkolną, czy klasą, młody użytkownik zostaje zapoznany nie tylko z zasadami obowiązującymi w bibliotece, ale także z księgozbiorem i rolą biblioteki. Może swobodnie poruszać się po placówce, oglądać książki, zadawać pytania.

Ciekawą formą promocji biblioteki, funkcjonującą w wielu placówkach jest pasowanie na czytelnika. W bibliotekach znajdują się wydzielone miejsca z kolorowymi poduszkami, rozrzuconymi na mięk-

kim dywanie i regałami pełnymi nie tylko książek, ale i zabawek. Wszystko urządzone jest tak, aby dzieci czuły się swojsko i bezpiecznie. Po kilku wizytach, kiedy znają już reguły tu panujące można urządzić pasowanie na czytelnika, które jest dla dzieci ważnym wyróżnieniem. Pasowaniu towarzyszy wystawka „*Klinika chorej książki*”, na której zostały zgromadzone książki uszkodzone przez czytelników. Robi to na dzieciach duże wrażenie, wtedy też jest czas na rozmowę o poszanowaniu książek i jej roli w życiu człowieka

Dla różnych grup wiekowych, od przedszkolaków po gimnazjalistów, przygotowano lekcję „*W świecie książki – od papirusu do druku*”. Przybiera ona różną formę, zależnie od wieku użytkowników. Jednak cel pozostaje wspólny: zapoznanie czytelników z historią książki i biblioteki. Prowadzona jest ona we wszystkich placówkach MBP i przybliża także historię pisma, od pierwszych rysunków w grotach, poprzez gliniane tabliczki, papirus, pergamin, do czasów współczesnych.

Do przedszkolaków, a także do uczniów szkół podstawowych z klas I-III, skierowana były zajęcia „*Zawody związane z książką*”, której celem było poznanie drogi książki do czytelnika, poszerzenie słownictwa, a także rozwijanie logicznego myślenia. Dzieci rozmawiały z bibliotekarzem o roli biblioteki, o twórcach książek, o zawodzie księgarza, bibliotekarza, antykwariusza, intrologatora oraz o znaczeniu korektora. Punkt wyjścia. Wiele lekcji przeprowadzono także o katalogach, kartotekach, bibliografiach, gazetach i czasopiśmie, słownikach i encyklopediach. Starano się przygotować uczniów do samodzielnego wyszukiwania informacji, korzystania z różnych źródeł informacji. Młodsze dzieci zaś zapoznawano z biblioteką, księgozbiorem przeznaczonym dla tej grupy wiekowej.

Tematy lekcji ustalane są z bezpośrednio z nauczycielami szkół i przedszkoli. Bibliotekarze ze swej strony starają się wzbogacać te lekcje o coraz to inne elementy, oraz wzbogacać i uatrakcyjniać zajęcia poprzez stosowanie form synkretycznych. Spotyka się to z pełną aprobatą współpracujących z biblioteką szkół i przedszkoli. Dzieci

wychodzą z zajęć zadowolone i uśmiechnięte, a biblioteka przestaje być dla nich tajemniczą i niedostępną instytucją.

Lekcje biblioteczne jako forma upowszechniania literatury

Rolą biblioteki jest nie tylko przybliżenie funkcji jaką pełni, nauczanie jak korzystać ze zbiorów, katalogów czy jak sporządzać bibliografie. Biblioteka jest przede wszystkim miejscem upowszechniania literatury. Służą temu spotkania autorskie, promocje książek oraz lekcje biblioteczne skierowane do młodego czytelnika. Często są one ściśle związane z programem nauczania i dotyczą konkretnych autorów lub lektur szkolnych. Czasem są one przygotowaniem do mającego się odbyć spotkania autorskiego. Prowadzone są najczęściej w formie pogadanki połączonej z czytaniem wybranych fragmentów tekstów literackich i zajęciami plastycznymi.

Jedną z ciekawszych i cieszących się dużym zainteresowaniem lekcji była wielokrotnie wykorzystywana w kilku placówkach, lekcja o Koziołku Matołku. Przeprowadza się ją w Filii nr 2 i Filii nr 17. Pierwsze lekcje zostały przeprowadzone w 70-tą rocznicę urodzin Koziołka Matołka, w 2003 roku. Zajęciom towarzyszy wystawa książek Kornela Makuszyńskiego i Mariana Walentynowicza, których bohaterem jest Koziołek Matołek.

Zajęcia przygotowujące do spotkań autorskich z Grzegorzem Kasdepke, autorem książki *„Co to znaczy... czyli 101 zabawnych historyjek, które pozwolą zrozumieć znaczenie niektórych powiedzeń*, będącej zbiorem krótkich opowiadań wyjaśniających znaczenie najpopularniejszych związków frazeologicznych polegały na wspólnym odgadywaniu znaczeń poszczególnych związków Kiedy dzieci miały trudności z prawidłowym ich zrozumieniem, czytano odpowiedni fragment z książki Grzegorza Kasdepke. Tak więc rozszyfrowano co to znaczy „budować zamki na lodzie”, „patrzeć wilkiem”, „złamać słowo” czy też „zmalować coś”. Dużo radości i śmiechu było przy plastycznych próbach ilustracji tych wyrażení.

Zupełnie inną formę miały zajęcia pt.: *„Lokomotywa z wierszami*

Juliana Tuwima". Biblioteka została przekształcona w ciąg stacji kolejowych, do których dzieci kolejno „przyjeżdżały” stworzonym przez siebie pociągiem. Panie wcielały się w rolę maszynisty w kolejarskiej czapce, Hilarego w wielkich okularach, kucharki przepasanej fartuszkami. Na każdej stacji czekało jakieś zadanie do wykonania. Te zajęcia ze względu na szczególną formę wymagającą od dzieci dużej aktywności, cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, przeprowadzono je wielokrotnie w Oddziale Dziecięcym i Filii nr 4 Dziecięcej.

Literatura dla dzieci i młodzieży propagowana jest także w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, w której Miejska Biblioteka Publiczna aktywnie uczestniczy.

Lekcje biblioteczne jako źródło wiedzy o regionie, tradycjach, kulturze

Biblioteka jest instytucją, której rola nie ogranicza się jedynie do wypożyczania książek. Jest ona integralną częścią środowiska, w którym istnieje, jest miejscem krzewienia szeroko pojętej kultury, jest źródłem wszelkiego typu informacji. Wszystkie działania podejmowane przez bibliotekę, w tym także lekcje biblioteczne, mają na celu promowanie i upowszechnianie czytelnictwa, literatury, tradycji i kultury oraz regionu, w którym biblioteka funkcjonuje.

Wychodząc naprzeciw potrzebom swoich użytkowników, biblioteki przygotowują coraz to inne tematy i formy pracy, starając się żywo reagować na wszelkie sugestie z ich strony. Dla czytelników dziecięcych przygotowywane są zajęcia o porach roku, zwyczajach świątecznych, historii listu, czasie i kalendarzach oraz wiele innych atrakcyjnych tematów.

Wielką sympatią cieszyły się zajęcia przygotowane z okazji Świątowego Dnia Pluszowego Misia, który obchodzony jest 25 listopada. Dzieci mogły podziwiać wystawę misiów i książek. W tym czasie biblioteka stawała się zaczarowaną krainą „Misiolandię”, do której wstęp umożliwiały magiczny bilecik z wizerunkiem Kubusia Puchatka wrę-

czany każdemu dziecku przy wejściu. Nad drzwiami wisiał kolorowy napis „Misiolandia”, wszędzie widać było pluszowe misie różnej wielkości, zdjęcia niedźwiadków, ilustracje z książeczek, pocztówki, figurki miszków.

W Filii 4 Dziecięcej zgromadzono tak dużo misiów, że każde dziecko mogło sobie wybrać jednego i siedząc na kolorowych poduchach z pluszakiem na kolanach, wysłuchać historii misiów zamieszkujących „Misiolandię”. Poznały historię misia Teddy, Paddingtona Kubusia Puchatka, polskiego misia Uszatka, wysłuchały wierszyków o misiach, a na zakończenie zostały zaproszone do zabawy ruchowej „Stary niedźwiedź mocno śpi”. Wszystkie dzieci wychodziły z biblioteki zadowolone.

Szkoły i przedszkola zwracają się często z prośbą o przeprowadzenie zajęć o Opolu. Mają one bardzo różną formę, są to pogadanki, czytanie legend połączone z zajęciami plastycznymi. Wszystkim lekcjom towarzyszą wystawki książek o naszym mieście, pocztówek, zdjęć, broszur itp. W zależności od wieku odbiorców przygotowuje się różne wersje tego samego tematu.

W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej także przygotowano cykl spotkań z czytelnikami. Bardzo ciekawy przebieg miały lekcje pt.: „*Jestem Europejczykiem*” przeprowadzane w Filii nr 2 Dziecięcej. W bibliotece została rozwieszona mapa Europy, z zaznaczonymi państwami Wspólnoty, znalazł się także globus, na tablicy przypięto flagi wszystkich państw Unii Europejskiej. Można było obejrzeć plakaty z banknotami i monetami euro. Przygotowano także wystawkę książek, których bohaterami są mieszkańcy poszczególnych państw Unii. Dzieci miały okazję wysłuchać hymnu Unii Europejskiej, poznać symbolikę flagi, historię powstania i rolę jaką odgrywa Unia Europejska. Podkreślono także odrębność poszczególnych państw i ich obowiązki oraz przywileje płynące z przynależności do Wspólnoty.

Regularnie odbywają się także spotkania dotyczące pór roku. Przedszkolaki poznają zmiany w przyrodzie poprzedzające nadejście

poszczególnych pór roku, zachowanie zwierząt charakterystyczne dla danego okresu, obrzędy związane z porami roku, słuchają wierszy i opowiadań. Lekcje urozmaicone są zajęciami plastycznymi, odgadywaniem zagadek, czy zabawami ruchowymi.

Jesienią 2004 roku odbyły się lekcje pt.: „*Od ziarenka do bochenka*”. Zaprzyjaźniona piekarnia podarowała swoje wypieki. Chleby, bułeczki, rogaliki można było oglądać w Filii nr 4 Dziecięcej. Tam też ustawiono bukiety zbóż, urządzono wystawkę zdjęć obrazujących pracę piekarza, zrobionych właśnie w tej piekarni. Była wystawa książek. Lekcja przedstawiała drogę od ziarenka zboża do gotowego pieczywa.

Przed Bożym Narodzeniem, Wielkanocą, Andrzejkami czy innymi świętami także organizowane są spotkania. Rozmawia się o zwyczajach świątecznych, o tradycji obchodzenia świąt w różnych krajach. Bibliotekarze dbają o świąteczny wystrój placówek. Przed Wielkanocą w bibliotekach pojawiają się palmy, pisanki, baranki, świeży owiec i rzeżucha a nawet czekoladowe jajeczka (W Filii nr 2 dziecięcej), których trzeba szukać w różnych zakamarkach.

W Polsce coraz większą popularność zyskuje Halloween. Biblioteki więc, idąc z duchem czasu, i ten temat włączyły do swojego programu. W tym czasie poszczególne placówki przeistaczają się w miejsca, gdzie z każdego kąta wзира czarny kot, z sufitu zwisają czarownice na miotłach, a na parapetach stoją wielkie dynie. Gdzieś gdzie można dostrzec ducha. A że dzieci lubią się bać nie są im straszne historie o czarownicach i złych duchach. Z zainteresowaniem słuchają tych opowieści, ale i informacji o tym skąd przywędrowało do Polski to święto.

Tego typu lekcji przeprowadzają biblioteki najwięcej, są one uzupełnieniem wiedzy szkolnej, ale zawsze znajdzie się trochę czasu na rozrywkę, zabawę, zajęcia plastyczne lub po prostu rozmowę, nawet wtedy, gdy poruszane są tak poważne tematy jak „*Jestem dzieckiem, mam swoje prawa*” czy „*Bezpieczne wakacje*”.

Inne formy pracy z czytelnikiem dziecięcym

Lekcje biblioteczne to nie jedyna forma pracy z czytelnikiem dziecięcym stosowana w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Opolu. Odbywają się tu spotkania autorskie z pisarzami, np.: z Wandą Chotomską, Grzegorzem Kasdepke, z ilustratorami książek dla dzieci (Bohdanem Butenko, Krystyną Lipką-Szarbałło), połączone z warsztatami plastycznymi, wystawy książek dla dzieci (w Galerii na Cyplu prezentowało swoje książki wydawnictwo „Literatura”, „Atlas”), konkursy plastyczne (na kartkę wielkanocną, „Mój ulubiony bohater książkowy”), konkursy literackie (na legendę o Opolu), festiwal teatralny (Spotkania Teatralne Przedszkolaków).

Od lat prowadzone są zajęcia w czasie ferii i wakacji. Codziennie prowadzone są zajęcia plastyczne, można pograć w gry planszowe. W czasie ostatnich ferii Filia nr 2 Dziecięca zorganizowała cykl spotkań o historii mody od czasów najdawniejszych do współczesności. Dzieci wykonywały projekty ubrań, które potem zostały zaprezentowane na wystawie. W Oddziale Dziecięcym odbywają się projekcje filmów i zajęcia plastyczne, podobnie w Filii nr 17, gdzie bohaterami ostatnich ferii były misie i wszystko, co z nimi związane (zajęcia plastyczne, zagadki, bajki).

Wiele dzieci spędza ferie i wakacje w domach, dlatego zajęcia proponowane przez biblioteki przyciągają dużą liczbę zainteresowanych. Tylko w Filii nr 2 w 2004 roku w czasie ferii zimowych w zajęciach wzięło udział ponad 300 osób. Biblioteki zapewniają opiekę dzieciom, często organizują festyny i zajęcia ruchowe w plenerze.

Miejska Biblioteka Publiczna włączyła się także do akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, organizując regularnie głośne czytanie, w którym uczestniczy coraz więcej dzieci. W kwietniu Biblioteka organizuje Dni Książki Dziecięcej, w ramach których odbywają się spotkania z pisarzami, konkursy, głośne czytanie i wystawy.

Dzień Dziecka także jest dniem szczególnym, organizuje się wiele zajęć, atrakcji i niespodzianek oraz festyny w plenerze.

Takich różnorodnych działań jest coraz więcej i mają one na celu

popularyzację bibliotek i ich księgozbiorów a także upowszechnianie czytelnictwa.

W ostatnich latach rośnie liczba przeprowadzanych lekcji bibliotecznych. Powstają wciąż nowe scenariusze zajęć. Przy ich opracowywaniu bibliotekarze korzystają z prasy fachowej i doświadczeń innych bibliotek. Wymieniają informacje między sobą, współpracują przy powstawaniu pomysłów. Tematy się powtarzają, są wykorzystywane wielokrotnie, ale za każdym razem jest to inna niepowtarzalna forma zajęć. Do każdej lekcji trzeba się starannie przygotować i przewidzieć wszelkie możliwe jej aspekty. Czasu i nakładu pracy wymaga także przygotowanie wystroju biblioteki, wystawek i pomocy dydaktycznych, a także zgromadzenie potrzebnych rekwizytów.

Dużym ułatwieniem przy sporządzaniu scenariuszy do zajęć okazał się być dostęp do Internetu. Można nie tylko szybko wyszukać potrzebne informacje, ale i wydrukować ciekawe zdjęcia, schematy czy obrazki. Również zakup skanera wpłynął na jakość pracy. Kolorowymi ilustracjami z książek można ubarwić zaproszenia na zajęcia, roznoszone do szkół i przedszkoli i wystawki.

Wszystkie tego typu działania zajmują sporo czasu, ale przynoszą ogromną satysfakcję i spotykają się z dowodami sympatii. Dzieci przynoszą do biblioteki samodzielnie wykonane laurki, życzenia świąteczne, a nauczyciele i wychowawcy pisemne podziękowania z trudwłożony w przygotowanie zajęć. Jest to najlepsza nagroda dla wszystkich bibliotekarzy.

Tekst ten stanowi część pracy dyplomowej napisanej pod kierunkiem dr Wandy Matwiejczuk na studiach podyplomowych: Bibliotekoznawstwo i Informacja Naukowa na Uniwersytecie Opolskim.

Elżbieta Kampa

Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu

Tydzień Bibliotek w Opolu w 2005 r.

Organizacja Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek to inicjatywa Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, który swoją obecną misję postrzega w działaniach na rzecz ułatwienia społecznego dostępu do książki i informacji przez unowocześnienie pracy bibliotek oraz stałe i permanentne „doinformowywanie” społeczeństwa o roli bibliotek, zmieniających się funkcjach

i nowych polach działania. Realizacji tego zadania służy propozycja obchodów Tygodnia Bibliotek, w tym roku pod hasłem: „Biblioteka otwarta dla Ciebie”.

Zaprojektowany przez Katarzynę Stanny na tę okoliczność plakat towarzyszył informacjom o wielu przedsięwzięciach, które podjęły również biblioteki Opola wspólnie z Zarządem Okręgu w dniach 8 do 16 maja. Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego i Wojewódzka Biblioteka Publiczna, organizując „Dni otwarte” swoich bibliotek, umożliwiły wszystkim chętnym poznanie pracy działów „od kuchni” i prześledzenie drogi książki od momentu zakupu do znalezienia się w rękach czytelnika. Bibliotekarze informowali również o wszystkich nowych możliwościach korzystania ze zbiorów, które utarowała komputeryzacja procesów bibliotecznych.

Hasłem „Tygodnia Bibliotek” zatytułowano wystawę przygotowaną przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką, a prezentowaną w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym, co jest przejawem stałej już współpracy wielu bibliotek z instytucjami bliższego i dalszego otoczenia.

Biblioteki często organizują wystawy, bo jest to okazja zaprezentowania szerokiej publiczności bogactwa i różnorodności zbiorów.

„To co najcenniejsze” w swoich zbiorach zaprezentowała Wojewódzka Biblioteka Publiczna, informując także o swoich działaniach w „Kronice Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej”, ekspozycji prezentowanej w holu biblioteki. Znakomitym przykładem rozwoju kultury czytelniczej była wystawa przygotowana przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Opolskiego.

Spotkania autorskie to nieodłączny element naszych działań. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Miejska Biblioteka Publiczna umożliwiły czytelnikom rozmowy z Ernestem Bryllem i Markiem Nowakowskim o ich twórczości.

Uroczyste pasowanie na czytelników, a także warsztaty plastyczne dla uczniów, których celem było zaprojektowanie ekslibrisu dla własnych księgozbiorów, to inicjatywa Miejskiej Biblioteki Publicznej adresowana do najmłodszych użytkowników bibliotek i młodzieży.

Podjmując różnego rodzaju działania skierowane do różnych kategorii odbiorców mamy świadomość ich coraz wyższych oczekiwań i nie zapominamy o doskonaleniu sprawności zawodowej, czego przykładem był liczny udział bibliotekarzy bibliotek Opola na wykładzie prof. dr hab. Jacka Wojciechowskiego, wybitnego teoretyka i praktyka bibliotekarstwa, zatytułowanego „Bibliotekarstwo w XXI wieku”.

Od kilku już lat z inicjatywy Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Zarząd Okręgu w Opolu bibliotekarze Opola obchodzą wspólnie Dzień Bibliotekarza i Bibliotek tym razem połączone z inauguracją „Tygodnia”. Jest to okazja do wspólnego spotkania bibliotekarzy i uhonorowania tych najbardziej aktywnych w naszym zawodzie.

Ucieszyło nas przybycie na uroczystość organizowaną w gmachu władz Biblioteki Główniej Uniwersytetu Opolskiego przedstawicieli władz Uczelni oraz naczelników wydziałów kultury, edukacji urzędów marszałkowskiego i miejskiego na czele z Prezydentem Miasta Opola Ryszardem Zembaczyńskim.

Wyróżnienia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich medale „W dowód uznania” wręczono:

Teresie Jakubczak, Teresie Jarząbek, Romanowi Sękowskiemu, Elżbiecie Kampie, która otrzymała również Odznakę „Zasłużonego działacza kultury”.

Do księgi zasłużonych wpisano: dr Irenę Bryll i Antoninę Solkę, długoletnich i wyróżniających się aktywnością bibliotekarzy Biblioteki Głównej Politechniki Opolskiej.

Wykład Romana Sękowskiego pt. „Sytuacja książki na Opolszczyźnie po zakończeniu wojny” zakończył oficjalną część spotkania bibliotekarzy.

Tydzień Bibliotek jest okazją do pokazania bogactwa zbiorów bibliotek, różnorodnej oferty usługowej i przeobrażeń w nowoczesne instytucje, ale także jest sposobnością do mówienia o problemach m. in. ciągle niewystarczającym zakupie nowości do bibliotek lub ich całkowitym braku. Zwracała uwagę na te trudności akcja Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego „Podaruj książkę dziecku”.

My bibliotekarze jesteśmy przekonani, że książka nie traci na znaczeniu bez względu na postęp techniczny i chcemy zwrócić uwagę otoczenia na konieczność umacniania roli bibliotek. Sprzyja temu procesowi współpraca bibliotek i integracja bibliotekarzy.

WSPÓLPRACA Z ZAGRANICĄ

Rok 2004 obfitował w spotkania pracowników Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu z bibliotekarzami zaprzyjaźnionych bibliotek zagranicznych

Wizyta bibliotekarzy z Białgorodskiej Publicznej Biblioteki Naukowej w Opolu

Bibliotekarze województwa białgorodzkiego odwiedzili w dniach 14 -19 czerwca br. Opolszczyznę. Gośćmi Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu byli: dyrektor Białgorodskiej Publicznej Biblioteki Naukowej Nadieżda Czuprina, pracownicy biblioteki – Nadieżda Kowalenko, Gienadij Abramow i dyrektor Biblioteki Powiatowej w Gubkinie, Gala Kałasznikowa.

Bogaty program pobytu gości obejmował zarówno zwiedzanie bibliotek opolskich, MBP w Kędzierzynie-Koźlu, GBP w Leśnicy jak i atrakcje turystyczne i kulturalne – poznanie zabytków Krakowa i Wrocławia.

Zgodnie z ustaleniami nastąpiła wymiana wydawnictw własnych i publikacji z produkcji wydawniczej obu krajów. Dyrektorzy zaprzyjaźnionych bibliotek wyrażając wolę dalszych kontaktów, podpisali *Umowę o współpracy na lata 2005–2008.*

Państwowa Biblioteka Naukowa w Bańskiej Bystrzycy

Bardzo intensywnie i owocnie rozwija się współpraca Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu z Państwową Biblioteką Naukową w Bańskiej Bystrzycy. W dniach 21-23 września br. naszymi go-

ściemi była delegacja bibliotekarzy słowackich w składzie: Lydia Žačiková – zastępca dyrektora ds. biblioteki, Marianna Bárdiová – zastępca dyrektora ds. muzeum, Alica Kmetová – odpowiedzialna za informatyzację biblioteki i Vladimír Makovický – pracownik administracyjny.

Pobyty gości, chociaż krótki obfitował w wiele atrakcji. Bibliotekarze zwiedzili WBP i jej oddziały, Opole i Muzeum Wsi Opolskiej w Bierkowicach. Byli też bardzo serdecznie podejmowani w MiG BP w Nysie, obejrzeli bibliotekę i miasto bogate w zabytki. Zwiedzili też Muzeum.

Został zrealizowany, zapisany w Umowie punkt mówiący o wymianie wystaw. Dla zaakcentowania wieloletniej współpracy bibliotekarze z Bańskiej Bystrzycy opracowali i przywieźli do Opola wystawę „*BAŃSKA BYSTRZYCA (Słowacja); Państwowa Biblioteka Naukowa (Štátna vedecká knižnica)*”. Otwarcie wystawy, bardzo uroczyste odbyło się przy udziale gości, w obecności pracowników Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej. W 2005 roku wystawa promująca Opolszczyznę, Opole i Wojewódzką Bibliotekę Publiczną pojedzie do Bańskiej Bystrzycy.

W czasie wizyty gości została podpisana *Umowa wykonawcza o współpracy na 2005 rok*. Dyrektor WBP Tadeusz Chrobak przekazał dyrekcji SVK w Bańskiej Bystrzycy projekt *Umowy o współpracy bibliotek na lata 2005 – 2010*.

Zapowiedź współpracy WBP z Obwodową Publiczną Biblioteką Naukową w Iwano-Frankowsku

Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu Tadeusz Chrobak przebywał z grupą Opolan na Ukrainie. W dniach 7-11 października 2004 r. w zaprzyjaźnionym z Opolszczyzną województwie iwano-frankowskim odbywały się „Dni Kultury Polskiej”. W czasie wizyty w Obwodowej Publicznej Biblioteki Naukowej w Iwano-Frankowsku, dyrektor Chrobak złożył na ręce dyrektora

biblioteki – Alby Marii Wiktorówny oficjalną propozycję współpracy z WBP i zaprosił do Opola w 2005 roku.¹

***Wizyta opolskich bibliotekarzy w Bibliotece
Komitatu im. Vörösmarty Mihály
w Székesfehérvár***

Prężnie rozwija się współpraca Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej z Biblioteką im. Mihály Vörösmarty w Székesfehérvár. W dniach 17-20 listopada br. bibliotekarze opolscy w składzie: Anna Śliwińska – kierownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego, Teresa Zarwańska – kierownik Działu Organizacyjno-Administracyjnego i Katarzyna Ostrowska-Pałyga – pracownik Działu Udostępniania przebywali na Węgrzech. Program pobytu zaproponowany przez gospodarzy przewidywał cztery dni intensywnych spotkań zawodowych. Nie zapomniano też o atrakcjach kulturalnych i kulinarnych.

Székesfehérvár – miasto liczące obecnie ponad 120 tys. mieszkańców, stolica komitatu (województwa) Fejécszczyca się bogatą historią sięgającą czasów rzymskich. Było też miejscem koronacji i ślubów wszystkich królów węgierskich.

Nasz partner, Biblioteka im. Mihály Vörösmarty usytuowana jest w zabytkowych budynkach w centrum miasta. Od lat boryka się z dużymi problemami lokalowymi, a budowa nowego, samodzielnego gmachu przesuwana jest z roku na rok. Na rozwiązanie czekają przede wszystkim trudne warunki Wypożyczalni z wolnym dostępem do udostępnianych tam różnorodnych zbiorów – książek, muzykaliów, CD-ROM, filmów. Także rozproszone w różnych miejscach budynku pomieszczenia magazynowe nie ułatwiają pracy. Rekompensatą jest dogodnie usytuowanie obszernej, wielostanowiskowej Czytelnii i znakomicie funkcjonujący dział dziecięcy. Zainteresowanie

¹ Szerzej na ten temat, zob. Chrobak T.: *Garść refleksji z dni kultury polskiej w Iwano-Frankowsku*. „Pomagamy sobie w pracy” 2004 nr 4, s. 48-49.

naszych bibliotekarzy wzbudziła znacznie usprawniona procedura gromadzenia i opracowania zbiorów. Są to rozwiązania kompleksowe obowiązujące we wszystkich bibliotekach publicznych na Węgrzech szkoda, że nie do zastosowania u nas. Zazdrość wzbudzało wyposażenie Biblioteki w inne niż tradycyjne nośniki informacji. Wszystkie stanowiska pracownicze wyposażone są w komputery. W Czytelni zainstalowanych jest 10 ogólnodostępnych komputerów z możliwością korzystania z Internetu (dostęp dla czytelników płatny - ceny znacznie wyższe niż w Polsce). Biblioteka pracuje, podobnie jak większość bibliotek publicznych w węgierskim zintegrowanym systemie komputerowym Text Lib. Informacja o Bibliotece jest dostępna pod adresem <http://www.vmmk.hu>

Kolejne odwiedzane biblioteki mają swoje siedziby w zabytkowych pałacach.

Biblioteka Powiatowa w Mór usytuowana w XVIII-wiecznym pałacu rodziny Lambergów zaskakuje odwiedzających niezwykle szeroką i różnorodną działalnością. Obok pełnienia funkcji biblioteki regionalnej, z bardzo bogatym księgozbiorem historycznym i współczesnym w językach węgierskim i niemieckim, sprawuje także pieczę nad Muzeum Regionalnym. Do obowiązków pań bibliotekarek należy też pełnienie roli przewodników po mieście.

Fehérvársurgó było ostatnim miejscem na trasie wędrowki po województwie Fejés.

Zwiedzano XIX-wieczny pałac Károlyi, aktualnie odbudowywany. W pałacowej bibliotece przechowywane są imponujące zbiory rodzinne właścicieli – starodruki, zbiory korespondencji, fotografii, czasopisma dziewiętnastowieczne. Zbiory są porządkowane i opracowywane przez studentów bibliotekoznawstwa.

Wizyta na Węgrzech pozwoliła zapoznać się z dobrze zorganizowanym bibliotekarstwem publicznym. Powinniśmy skorzystać z ich doświadczeń, przede wszystkim w zakresie wdrażania nowych technologii komputerowych, dostępności Internetu, permanentnego kształcenia personelu i wykorzystania grantów z Unii Europejskiej.

W czasie pobytu na Węgrzech została podpisana przez dyrektora Józsefa Komlosi *Umowa wykonawcza o współpracy partnerskich bibliotek na rok 2005*.

Jihoceska Vedecka Knihovna w Czeskich Budziejowicach

Dwudniową wizytę złożyli opolscy bibliotekarze w Czeskich Budziejowicach. Delegację w składzie: Tadeusz Chrobak – dyrektor WBP, Joanna Czarkowska-Pasierbińska – kierownik Działu Udostępniania, Aleksandra Paniewska – pracownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego gościła w dniach 1-2.12 br. Południowoczeska Biblioteka Naukowa.

W czasie krótkiego pobytu, opolscy bibliotekarze zwiedzili agendy tej największej i najnowocześniejszej biblioteki Południowych Czech. Biblioteka, której historia sięga 1885 roku (w 2005 roku będzie uroczyste obchodziła 120 rocznicę powstania) posiada bogate zbiory, systematycznie uzupełniane o czeskie i zagraniczne źródła informacji na nośnikach papierowych i elektronicznych. Szczególne zainteresowanie delegacji wzbudził wysoki poziom komputeryzacji biblioteki. Automatyzację procesów bibliotecznych rozpoczęła ona w 1994 roku w systemie Tinlib. W roku 1995 została podłączona modemowo do Internetu. Dzisiaj wszystkie stanowiska pracowników wyposażone są w komputery z dostępem do Internetu, a czytelnicy od 2002 roku mają możliwość zamawiania, rezerwowania i wypożyczania zbiorów poprzez stronę domową Biblioteki.

W drugim dniu pobytu, bibliotekarze zwiedzili dawny klasztor cystersów w Zlaté Koruně i przechowywane tam bogate zbiory zabytkowe – spuściznę biblioteki przyklasztornej. Od 1979 roku Południowoczeska Biblioteka Naukowa w Czeskich Budziejowicach jest zarządcą budynku i zbiorów, a utworzona tam pracownia zbiorów zabytkowych, należy do najlepiej zorganizowanych tego typu placówek w Czechach.

Informacja o bibliotece jest dostępna na stronie <http://www.cbvk.cz>

Pobyt w Czeskich Budziejowicach był okazją do twórczej, wzajemnej wymiany doświadczeń i rozmów na temat dalszej współpracy. Dyrektorzy obu bibliotek podpisali *Umowę wykonawczą o współpracy w 2005 roku*.

oprac. Anna Śliwińska

Współpraca między
Biblioteką Publiczną im. Jana Brzechwy w Paczkowie
a Městskou knihovnou w Javorníku

Paczków to miasteczko przygraniczne. W 1996 r. otwarto tu duże i nowoczesne przejście graniczne Paczków – Bily Potok (Republika Czeska). Uruchomienie terminalu spowodowało ożywienie turystyki przygranicznej i nie chodzi tu bynajmniej o turystykę „handlową”. Po stronie czeskiej jest po prostu co zwiedzać. Najbliżej położone po stronie czeskiej miasteczko to Javorník. Oddalony zaledwie 8 km od Paczkowa zachwyca swoją ciekawą architekturą i górującym nad miastem potężnym zamkiem. Zamek wybudowany został na Jańskim Wierchu (336 m) w 1507 r. i należy do ciekawych zabytków o śląskim rodowodzie. Z okien zamku można podziwiać okolicę, a więc: na południu potężny masyw Rychlebskich Gór oddzielających równinne tereny wokół Vidnavy i Jaworníka od pozostałej części Czech, a na północnym wschodzie piękne tereny Polski z jeziorem Otmuchowskim w tle.

Inne ciekawe zabytki Javorníka to barokowy kościół pod wezwaniem Najświętszej Trójcy z 1723 r., piękna letnia rezydencja Karla Dittersa z połowy XVIII w., zabytkowe kamieniczki rynku. Na licznych trasach turystycznych w kierunku Jeseníka i dalej w kierunku gór, napotkać można ciekawe jaskinie udostępniane zwiedzającym (Jaskinia na Pomezi), miejscowości z kąpieliskami i basenami wypełnianymi wodami termalnymi (Jeseník, Lipové Lázně, i Velké Losiny), liczne ośrodki sportów zimowych i wyciągi narciarskie (Czermohorské Sedlo).

Javorník to miasteczko liczące nieco powyżej 2,5 tysiąca mieszkańców. Nie ma tu wielkiego przemysłu i działają tylko szkoły pod-

stawowe. Biblioteka Miejska (Mestska Knihovna) też nie jest duża. Jej zbiory to około 14,5 tys. woluminów. Mieści się w kilku funkcjonalnie połączonych pomieszczeniach (monitorowanych systemem kamer) w Domu Kultury. Skromnie, ale ładnie urządzona, obsługiwana przez jednego bibliotekarza, posiada komputerowy katalog zbiorów udostępniany na stronie internetowej miasta Javornik i dostęp do Internetu dla czytelnika. Do Biblioteki przynależą 3 filie biblioteczne (poboczki) działające w okolicznych wioskach.

Bibliotekę czeską z zawodowej ciekawości zwiedziłam w roku ubiegłym. Mimo, że nie znam języka czeskiego nawiązałam rozmowę z bibliotekarką i kierowniczką tej Biblioteki Werą Hradilową. Wraz z nią obejrzałam zbiory biblioteczne, porozmawiałam o stosowanych metodach pracy z czytelnikiem i o różnych problemach związanych z funkcjonowaniem bibliotek. Myślę, że ta wymiana zawodowych doświadczeń już po pierwszej wizycie zaowocowała ciekawymi pomysłami, które można przenieść na grunt własnej biblioteki.

O możliwościach i potrzebie współpracy rozmawialiśmy już podczas pierwszego spotkania. Niestety bariera językowa nie pozwoliła nam omówić zasad i szczegółów tej współpracy.

Czasami jednak los sprzyja pomysłom. W grudniu 2004 zgłosił się do naszej Biblioteki Pan Zbigniew Romankiewicz – Polak mieszkający w Czechach, w miejscowości Bila Woda w pobliżu Javornika. Pan mgr Romankiewicz oprócz pracy zawodowej, prowadzi działalność w zakresie tłumaczeń z języka czeskiego na polski i odwrotnie. Dzięki niemu pomysł współpracy między bibliotekami nabrał realnych kształtów.

Przygotowałam projekt dokumentu formalizującego tę współpracę, przedstawiłam go do wglądu i akceptacji władzom naszego miasta, które zresztą współpracuje już z Javornikiem od kilku lat. Po przetłumaczeniu propozycji „Porozumienia o współpracy” przedstawiłam je bibliotekarce w Javorniku do uzupełnienia, poprawek i akceptacji.

Tak też się stało i wreszcie w dniu 21 kwietnia 2005 r. w Bibliote-

ce Publicznej w Paczkowie, w obecności przedstawicieli władz miasta Paczków i Javornik (Czechy), zostało podpisane *Porozumienie o współpracy Biblioteki Publicznej w Paczkowie i Mestskiej Knihovny w Javorniku*.

Zadbaliśmy o to by uroczystość podpisania Porozumienia miała odpowiednią oprawę i odpowiednią rangę.

Dwujęzyczne teksty uzyskały ładną intrologatorską obwolutę. Oprócz władz miasta na uroczystość zaprosiliśmy też dziennikarza lokalnej gazety i tłumacza. Moment podpisywania porozumienia został utrwalony na fotografii.

W ramach podpisanej współpracy obie biblioteki podejmą różnorodne działania propagujące czytelnictwo literatury obu narodów, przygotowują imprezy czytelnicze promujące kulturę bliskich sąsiadów, wymieniają się zawodowymi doświadczeniami, podejmują wspólnie starania o pozyskanie środków na zakup słowników językowych do bibliotek, na opracowanie dwujęzycznych informatorów o historii, zabytkach, tradycjach obu regionów. Biblioteki wymieniają się ciekawymi wystawami, a nawet przeprowadzą kurs językowy dla zainteresowanych poznaniem języka sąsiadów.

W tym roku okazji do wspólnych spotkań nie będzie brakowało. Mestská Knihovna w Javorniku obchodzi bowiem 60 rocznicę jej utworzenia, na którą już bibliotekarze z Paczkowa dostali zaproszenie. W przyszłym roku obie biblioteki włączą się w popularną w Czechach akcję czytelniczą skierowaną do dzieci pt. „Noc z Andersenem”. Dzięki wspólnie spędzonym na czytaniu baśni wieczorze, dzieci będą miały okazję poznać się wzajemnie, nauczyć się wielu nowych piosenek i zabaw popularnych w kraju sąsiada.

W chwili gdy piszę ten artykuł, w oddziale dziecięcym Biblioteki w Paczkowie odbywają się zajęcia dla dzieci, w trakcie których młodzi czytelnicy wykonują różną techniką prace przedstawiające piękno Paczkowa. Prace te zostaną zaprezentowane na wystawie w Bibliotece w Javorniku. Dzieci, które wykonują te prace zostały zaproszone na dużą imprezę z okazji Dnia Dziecka przygotowywaną przez

miasto Javornik. Będą wspólne zabawy, gry, konkursy i ognisko z pieczonymi kiełbaskami. Autobus, który przewiezie dzieci, zapewnia Javornik. W strefie przygranicznej dzieciom wystarczą do przejścia granicy legitymacje szkolne. Młodsze dzieci pojadą w towarzystwie rodziców.

Do Paczkowa wkrótce trafi też wystawa prac javornickich młodych czytelników. Liczymy też, że na naszym corocznym konkursie na najciekawszą kompozycję roślinną pt. „Żywe obrazy”, wezmą też udział mieszkańcy Javornika. Przygotowujemy już dla nich zaproszenia, które zostaną rozprawdzone przez javornicką Bibliotekę. O bieżących imprezach, które mogą zainteresować partnera informujemy się poprzez Internet.

Według mojej wiedzy współpracę z odpowiednimi instytucjami w Czechach podjęło kilka instytucji z Paczkowa ale współpraca ta nie jest sformalizowana odpowiednim dokumentem. Czy warto więc dbać o zapisywanie takich porozumień? Myślę, że warto. Dokumenty o charakterze „publicznym” mobilizują do działania. Warto też dla tego, że jest to jeszcze jedna okazja do pokazania władzom miast, że biblioteki są mobilne, otwarte i gotowe do integracji z Europą.

Porozumienie o współpracy między

**Biblioteką Publiczną im. Jana Brzechwy w Paczkowie
(Rzeczypospolita Polska)**

a Městskou Knihovną w Javorniku (Republika Czeska)

Biblioteka Publiczna im. Jana Brzechwy w Paczkowie reprezentowana przez dyrektora inż. Halinę Kruszewską, oraz Mestská Knihovna w Javorniku reprezentowana przez Verę Hradilową, zwane dalej Stronami kierując się uzgodnieniami artykułu 7 Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w dziedzinie kultury, szkolnictwa i nauki podpisanej

w Pradze dnia 30 września 2003 roku świadome faktu, że współpraca międzyregionalna w dziedzinie kultury i bibliotekarstwa jest bardzo ważnym elementem stosunków polsko-czeskich, a także podstawą integracji europejskiej przekonane o wzajemnych korzyściach wynikających z zacieśnienia stosunków przyjaźni, oraz dążąc do nawiązania i rozwinięcia efektywnej współpracy między bibliotekami obu regionów uzgodniły co następuje:

Artykuł 1

Obie Strony potwierdzają wolę tworzenia sprzyjających warunków do rozwoju współpracy zdecentralizowanej w dziedzinie bibliotekarstwa, uwzględniając przy tym cele związane z integracją obu krajów z Unią Europejską i z szerzeniem idei Europy obywatelskiej.

Artykuł 2

Współpraca obu Stron obejmować będzie:

- promocję języka, literatury i kultury narodowej partnera
- promocję lokalnego środowiska kulturalnego i lokalnych wydarzeń kulturalnych partnera
- gromadzenie i udostępnianie czytelnikom bibliotek materiałów o historii, kulturze, gospodarce, walorach turystycznych i rekreacyjnych regionu właściwego partnerowi
- wymianę informacji i doświadczeń zawodowych w dziedzinie bibliotekarstwa
- organizację wspólnych imprez bibliotecznych (przynajmniej raz w roku) przeznaczonych dla czytelników polskich i czeskich, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży
- opracowania wspólnych programów i pozyskiwania środków na ich realizację.

Artykuł 3

Współpraca odbywać się będzie z uwzględnieniem specyfiki podejmowanych działań oraz prawa wewnętrznego każdej ze Stron Porozumienia.

Artykuł 4

Niniejsze Porozumienie zawarte jest na dwa lata i wchodzi w życie z dniem podpisania. Po upływie tego terminu dokonana zostanie ocena rezultatów, po której nastąpi podpisanie długoletniego porozumienia.

Artykuł 5

Niniejsze Porozumienie sporządzono w Paczkowie dnia 21.04.2005 roku, w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, każdy w językach polskim i czeskim.

Z ŻYCIA SBP

11 lutego 2005 roku odbył się Zjazd Koła Miejskiego i Okręgowy Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Opolu. W pierwszej części odbyło się spotkanie i wybory Koła Miejskiego.

Funkcje w Zarządzie Koła Miejskiego w nowej kadencji sprawują:

Anna Palczak - przewodnicząca (WBP, Opole)

Barbara Przystalska – skarbnik (WBP, Opole)

Małgorzata Potępa – sekretarz (PBW, Opole)

Joanna Raczyńska-Parys – członek (MBP, Opole)

Barbara Piotrowska – członek (MBP, Opole)

W skład Komisji Rewizyjnej Koła Miejskiego weszły:

Dorota Magot (MBP, Opole)

Anna Kwaśnicka (MBP, Opole)

Grażyna Pałasz (MBP, Opole)

Okręgowy Zjazd rozpoczęła przewodnicząca ZO SBP – Elżbieta Kampa. Przedstawiła pracę Zarządu Okręgu w ostatniej kadencji za lata 2001-2004.

Ustępującemu zarządowi udzielono absolutorium.

Przewodnicząca poinformowała o powstaniu z początkiem 2005 roku Koła Bibliotekarzy Seniorów w Opolu, którego przewodniczącą została Alicja Tomalska.

Pozostałe funkcje Zarządu Koła Seniorów pełnią:

Agnieszka Dąbrowska – sekretarz

Jadwiga Grata - skarbnik

W skład Komisji Rewizyjnej weszły: Maria Wojtkiewicz i Teresa Jakubczak

Dzięki powstaniu Koła Bibliotekarzy Seniorów możliwe było powołanie w styczniu 2005 roku Oddziału SBP w Opolu, który reprezentują:

Danuta Łuczak - przewodnicząca (MBP, Opole)

Joanna Raczyńska-Parys - sekretarz (MBP, Opole)

Maria Szary – skarbnik (MBP, Opole)

Mirosława Grabowska (Biblioteka szkolna, Dobrzeń Wielki) - członek

Małgorzata Potępa (PBW, Opole) – członek

Agnieszka Dąbrowska (senior) - członek

W skład Komisji Rewizyjnej Oddziału SBP weszły:

Mariola Urbaniak (MBP, Opole)

Katarzyna Pawluk (MBP, Opole)

Anna Palczak (WBP, Opole)

Gościem zjazdu była Sylwia Błaszczyk członek Zarządu Głównego SBP, która omówiła m.in. przygotowania do Krajowego Zjazdu SBP, program Tygodnia Bibliotek oraz plan pracy Zarządu Głównego.

Na zjeździe wybrano członków nowego Zarządu Okręgu, który ukonstytuował się 17 lutego 2005 roku w składzie:

Przewodnicząca – Elżbieta Kampa (MBP, Opole)

Wiceprzewodnicząca – Ewa Wedemska-Zerych (WBP, Opole)

II Wiceprzewodnicząca – Maria Oleksiejuk (Filia PBW, Głubczyce)

Sekretarz – Katarzyna Pawluk (MBP, Opole)

Skarbnik – Grażyna Pałasz (MBP, Opole)

Członkowie : Agnieszka Dąbrowska (senior)

Mirosława Grabowska (Biblioteka szkolna, Dobrzeń Wielki)

Alicja Tomalska (senior)

Na Zjeździe została wybrana nowa Komisja Rewizyjna oraz Sąd Koleżeński.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli:

Hanna Jamry (WBP, Opole), Ewa Ledwoń (WBP, Opole), Elżbieta Partyka (MBP, Opole), Maria Szary (MBP, Opole), Joanna Raczyńska-Parys (MBP, Opole).

W skład Sądu Koleżeńskiego weszli:

Janina Kościów (senior), Wanda Matwiejczuk (BG UO), Piotr Polus (WBP, Opole), Małgorzata Sander (MBP, Opole), Alicja Bujak (WBP, Opole).

Sekretarz ZO SBP w Opolu - Katarzyna Pawluk

SYLWETKI BIBLIOTEKARZY

MIECZYŚLAW FABER **(1930-2004)**

*Żegnając przyjaciela,
nie płacz,
ponieważ jego nieobecność
ukaże ci to,
co najbardziej w nim kochasz.*
Khalil Gibran

16 października 2004 roku pożegnaliśmy na zawsze naszego kolegę Mieczysława Fabera. Jego osoba na trwałe wpisała się do kronik bibliotekarskich. Halina Gąszczyńska w zbiorze sylwetek bibliotekarzy "Szli do ludzi z książką" napisała: "*Łaciński wyraz 'faber' znaczy: kowal, mistrz, twórca. Rzadko kiedy nazwisko człowieka jest tak adekwatne do jego osobowości (...) Zgodnie z przysłowiem 'Każdy jest kowalem własnego losu' Mieczysław Faber sam wykuł swój los, los człowieka dużej pracy, działacza społecznego i bibliotekarza*".

Pisanie o Mieczysławie to dla mnie coś więcej niż spełnienie obowiązku kronikarskiego. Poznałam Go we wrześniu 1977 roku, gdy rozpoczęłam pracę w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu. Pan Faber wprowadzał mnie w tajniki zawodu bibliotekarza. Uczył pracowitości i rzetelności w wykonywaniu pracy, a Jego wiedza bibliograficzna i znajomość piśmiennictwa regionalnego budziły mój szczerzy podziw i szacunek. Wszyscy ceniliśmy Go za pracowitość, obowiązkowość, umiejętność planowania i organizowania pracy. Był

solidny, dokładny i skrupulatny. Należał do nielicznych osób, które konsekwentnie trwały przy swoich poglądach i których żadne burze dziejowe nie skłoniły do zmiany postawy.

Mieczysław Faber urodził się 15 czerwca 1930 r. we wsi Dolna koło Wadowic. Szkołę ogólnokształcącą ukończył w Krakowie. Na okres studiów przeniósł się do Warszawy. Po uzyskaniu dyplomu magistra polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, skierowany nakazem pracy do Opola, został pracownikiem Wojewódzkiego Domu Kultury. W 1958 r., gdy bibliotekę WDK przekazano Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej, Mieczysław Faber (który był jej kierownikiem) przeszedł do pracy w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym. Gruntowna wiedza historycznoliteracka i rozległe zainteresowania humanistyczne, poszerzone studiami zawodowymi, umożliwiły mu pracę w bibliotece na wielu stanowiskach. Był kierownikiem Działu Instrukcyjno-Metodycznego, następnie Działu Informacyjno-Bibliograficznego.

W 1979 r. zorganizował i kierował Samodzielnym Oddziałem Bibliografii Regionalnej. Ogólnopolska inicjatywa (końca lat siedemdziesiątych) utworzenia systemu bibliografii regionalnych w Polsce znalazła w Nim wiernego orędownika. Brał aktywny udział we wszystkich przedsięwzięciach związanych z bibliografiami regionalnymi. Do Opola przyjeżdżali bibliotekarze z innych województw, aby podpatrzeć metodykę pracy bibliograficznej. Wydał dwa pierwsze tomy "Bibliografii Województwa Opolskiego" za lata 1980 i 1981.

Był bibliografem, którego nie męczyła żmudność tej pracy, ale dla którego bibliografia była czymś ważnym w życiu zawodowym. Napisał wiele opracowań i artykułów na temat bibliotekarstwa, informacji, czytelnictwa, upowszechniania kultury i bibliografii w czasopismach zawodowych, regionalnych i ogólnopolskich, jak *Bibliotekarzu*, *Poradniku Bibliotekarza*, *Pomagamy sobie w pracy*, *Kwartalniku Opolskim*, *Opolu*, *Trybunie Opolskiej*, *Polityce*, *Tygodniku Kulturalnym*, *Życiu Literackim*.

Jako kierownik był wymagający, żądał dyscyplinowania, co nie zawsze zjednywało Mu sympatię, był jednak człowiekiem rzetelnej

pracy i tego samego wymagał od współpracowników.

Ze względu na stan zdrowia w 1989 r. odszedł na wcześniejszą emeryturę. Potem pracował jeszcze przez dwa lata w niepełnym wymiarze godzin nad bibliografią województwa opolskiego, a w latach 1991-1996 w Bibliotece Głównej Politechniki Opolskiej.

Był znanym w środowisku społecznikiem i działaczem. Za aktywną pracę zawodową i społeczną został wielokrotnie wyróżniony odznaczeniami państwowymi i regionalnymi, m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Komandorskim OOP oraz odznakami: Zasłużonemu Opolszczyźnie, Za Zasługi dla Miasta Opola, Zasłużony Działacz Kultury.

Prywatnie pasjonował się turystyką górską i narciarstwem, z zamiłowaniem uprawiał ogródek działkowy. Chociaż przebywał na emeryturze, często odwiedzał nas zbierając materiały do kolejnych artykułów lub po prostu wpadał na rozmowę dotyczącą ogólnych ludzkich, codziennych spraw.

W 1999 r. zachorował. Milczał, nie utrzymywał z nami kontaktu, żył w odosobnieniu. Zmarł 13 października 2004 r. O jego śmierci dowiedzieliśmy się z nekrologu zamieszczonego w Trybunie Opolskiej.

Całe swoje pracowite życie poświęcił bibliotekarstwu. Na zawsze pozostanie w naszej pamięci jako świetny fachowiec i niezawodny przyjaciel.

Hanna Jamry

NOWOŚCIO ŚLĄSKU OPOLSKIM

propozycje do księgozbioru podręcznego

Edmund Jan Osmańczyk : dziennikarz - publicysta - parlamentarzysta we wspomnieniach bliskich i przyjaciół . red. Marek Masnyk, Stanisław Sławomir Nicieja ; Uniwersytet Opolski. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 2004. - 324 s. ; il., portr.

Książka jest hołdem złożonym wybitnemu parlamentarzycie i pisarzowi politycznemu. Na publikację składają się wspomnienia przyjaciół i znajomych Edmunda Osmańczyka oraz wypowiedzi osób, dla których jego twórczość i działalność społeczno-polityczna były inspirujące. Autorami tomu są więc m.in. Zygmunt Broniarek, Kira Gałczyńska, Jerzy Ludwik Kern, Stefan Bratkowski, Franciszek Marek, Dorota Simonides, Stanisław Nicieja.

Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu : przewodnik / tekst Helena Gruszka, Elżbieta Oficjańska, Elżbieta Wijas-Grocholska. - Opole : Muzeum Wsi Opolskiej, [2004]. - 78 s., il.

Muzealna ekspozycja na wolnym powietrzu składa się z 50 zabytkowych budowli drewnianych, wyposażonych w oryginalne sprzęty, narzędzia i meble. Są to chałupy, stodoły, spichlerze, kaplicz-

ki, wiatraki, kościół, młyn, karczma. Przewodnik oprócz omówienia obiektów proponuje też lekcje muzealne, konkursy, wystawy. Muzeum jest również miejscem, gdzie pośród drzew, łąk i wiejskich ogródków warzywno-kwiatowych można odpocząć i zrelaksować się.

Nicieja Stanisław Sławomir : Alma Mater Opoliensis : ludzie, fakty wydarzenia : księga pamiątkowa w 50. rocznicę Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu : 10. rocznicę powstania Uniwersytetu Opolskiego. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 2004. - 504 s. : il., portr. - Bibliogr. s. 461-467

„Książka niniejsza, choć pisana z myślą o jubileuszu, nie ma charakteru odświętnego. To właściwie katalog faktów i spis ludzi, którzy fakty te tworzyli. To w pewnym sensie biografia zbiorowa rozpisana na dziesiątki głosów, ukazująca ludzi, których drogi do Opoła wiodły z różnych, często bardzo odległych stron – od Charbina w Chinach po Montreal w Kanadzie, przedstawiająca różne bagaże doświadczeń, wiedzy, talentów i umiejętności.” [ze wstępu]

O ziemi twojej ci opowiem : z historii powiatu namysłowskiego : zagadnienia wybrane / oprac. red. Jadwiga Czarnecka. - Namysłów : Starostwo Powiatowe w Namysłowie, 2003. - 161 s., [4]k. tabl. : faks. il. - Bibliogr. przy rozdz.

Publikacja jest zbiorem prelekcji wygłoszonych podczas spotkań w ramach projektu „Historia lo-

kalna na przykładzie wybranych powiatów, miast i gmin”. Znajdzie tu czytelnik dzieje Namysłowa i Ziemi namysłowskiej, historię kompleksu zamkowego w Pokoju, genezę nazw miejscowych, galerię wybitnych namysłowian, wydarzenia roku 1945 oraz wysiedlenie ludności miejscowej w latach 1945-1948.

Ochrona szaty roślinnej Śląska Opolskiego / pod red. Arkadiusza Nowaka i Krzysztofa Spałka ; Uniwersytet Opolski. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 2004. - 391 s., [4]k. tabl. : tab, wykr. - Bibliogr. przy rozdz.

Województwo opolskie na skutek intensyfikacji rolnictwa i leśnictwa, melioracji odwadniających, uprzemysłowienia, urbanizacji, wprowadzenia obcych, ekspansywnych gatunków utraciło znaczną część różnorodności florystycznej. Spośród ok. 1700 roślin blisko 470 gatunków uznanych zostało za zagrożone wyginięciem. W większości zamieszczonych w książce artykułów autorzy analizują przyczyny zubożenia świata roślin w województwie opolskim.

Regionalna strategia innowacji województwa opolskiego na lata 2004-2013 / Sejmik Województwa Opolskiego. - Opole : [Sejmik Samorządu Województwa Opolskiego], 2004. - 68 s.

Regionalna strategia innowacji jest dokumentem, jaki musi powstać w każdym regionie, aby mógł on skorzystać ze środków UE. Dokument prezentuje mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia

opolskiego regionu. Wnioski z przeprowadzonych badań stały się podstawą do sformułowania priorytetów i celów strategicznych i operacyjnych. Nad tekstem pracowały zespoły, w skład których wchodziły przedstawiciele wszystkich zainteresowanych środowisk Opolszczyzny.

Spalek Krzysztof, Nowak Arkadiusz : Przyroda gminy Kolonowskie. - Kolonowskie : Urząd Miasta i Gminy w Kolonowskiem ; Studio ConTEXT, [2004]. - 46 s. : il.

Lasy zajmują 70% ogólnej powierzchni gminy i wszystkie zostały objęte przez Wojewodę Opolskiego ochroną prawną o statusie Obszaru Chronionego Krajobrazu. „Lasy Stobrawsko-Turawskie. Przyroda tej części Opolszczyzny obfituje w osobliwości i rzadkości flory i fauny. Niniejszy informator wymienia gatunki chronione i rzadkie i podaje ich lokalizację.

Sztuka Górnego Śląska od średniowiecza do końca XX wieku / [aut.] Ewa Chojecka [i in.] ; red. nauk. Ewa Chojecka. - Katowice : Muzeum Śląskie, 2004. - 711 s. : il., mapy. - Bibliogr. s. 529-550. Summ. Zsfg

Jest to książka, która powinna znaleźć się w każdej opolskiej bibliotece. Stanowi obszerną syntezę wiedzy o sztuce na Górnym Śląsku, w tym także Opolskim. Starannie opracowane indeksy umożliwiają wybiórczy użytek publikacji według potrzeb i zainteresowań. Czytelnik znajdzie tu wiedzę o zabytkach sztuki w wielu miejscowościach Śląska Opolskiego.

Wójtowicz Agnieszka : Od „Orfeusza” do „Studium o Hamlecie” : Teatr 13 rzędów

w Opolu : 1959-1964. - Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2004. - 273 s. : il. - (Acta Universitatis Wratislaviensis ; No 2682 Dramat - Teatr ; 10). - Bibliogr. s. 248-255

„W biografii Jerzego Grotowskiego Opole stanowiło miejsce wyjątkowe. Tu, w niewielkiej salce, dojrzewało jego myślenie o teatrze i aktorze, tu jego teorie nabierały materialnych kształtów, tu zrealizował dziewięć przedstawień.” [ze wstępu]

Autorka opisała przedstawienia opolskiego Teatru 13 Rzędów, przeprowadziła rozmowy z aktorami, współpracownikami teatru oraz widzami, zamieściła unikatowe zdjęcia, fragmenty akt Wojewódzkiego Urzędu Kontroli Prasy, Wydziału Propagandy KC PZPR, listy protestacyjne aktorów.

Zamki i pałace Euroregionu Pradziad / red. i tekst Andrzej Dereń. - Prudnik : Stowarzyszenie Rozwoju Dorzecza Osobłogi, 2005. - 140, [2] s. : il. - Bibliogr. s. [141-142]

Na terenie Euroregionu Pradziad zachowało się ok. 200 obiektów zamkowych, pałacowych i dworskich. Część główną albumu zajmują fotografie, rysunki i mapy uporządkowane w kolejności alfabetycznej nazw miejscowości, gdzie znajdują się obiekty. Drugą część zajmują skrótowe opisy poszczególnych obiektów, m.in. w Prudniku, Białej, Dobrej, Głogówku, Korfantowie, Krapkowicach, Mosznej, Niemodlinie, Nysie, Opolu, Otmuchowie, Prószkowie, Rogowie Opolskim, Tułowicach, Żyrowej itp.

Violetta Łabędzka

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

*Kronika ważniejszych wydarzeń
społeczno-kulturalnych Opolszczyzny
(styczeń – czerwiec 2004 r.)*

styczeń

- Konkurs na najlepszy obiekt architektoniczny Opolszczyzny i tytuł „Mistera architektury” wygrała siedziba Banku BPH przy placu Wolności w Opolu, autorstwa krakowskiego architekta Marka Dunikowskiego. Jury oceniało obiekty wykonane w latach 2001-2002.
- Paweł Dytko został najpopularniejszym sportowcem Opolszczyzny 2003 r., wśród trenerów najwięcej głosów zebrał Waldemar Wspaniały.
- 3-4 I – Ulicami Zagwizdzia przeszedł korowód kolędników.
- 10 I – Złote Laury Umiejętności i Kompetencji otrzymali Tadeusz Selzer – właściciel opolskich przedsiębiorstw „Selt”, „Aluprof”, Opolskie Zakłady Drobiarskie oraz Petrochemia SA w Kędzierzynie-Koźlu.
- 22-23 I – XI Gminny Przegląd Zespołów Kolędniczych, Strzelce Opolskie.
- 23 I – W I Gminnym Przeglądzie Jasełek – Kluczbork 2004 wzięło udział 300 dzieci przedszkolnych, uczniów szkół podstawowych i podopiecznych placówek integracyjnych.
- 28-29 I – O Gwiazdy Betlejemskie rywalizowało W Grodkowie 600 uczestników Przeglądu Zespołów Jasełkowych.

luty

- Marcin Danilewski, uczeń opolskiej szkoły muzycznej jako jedyny

Polak, wystartował w Młodzieżowym Konkursie Piotra Czajkowskiego w japońskim Karashiki, zajął w finale 7 miejsce.

7 II – Wręczenie po raz siódmy Złotych Spinek – honorowej nagrody „Nowej Trybuny Opolskiej”. Kultura: Waldemar Lankauf – założyciel teatrów amatorskich w Walcach, Głogówku i Kędzierzynie-Koźlu, samorządność: Krzysztof Fabanowski – burmistrz Strzelec Opolskich, promocja Opolszczyzny: Zespół Taneczny „Pech”, postawa społeczna: Walter Geiger – właściciel firmy Prisma Dekor w Głuchołazach, biznes: Tadeusz Selzer – właściciel firm Selt, Aluprof Sp. z o.o. w Opolu, biznes: Norbert Krajczy – dyrektor nyskiego Zespołu Opieki Zdrowotnej, ordynator Oddziału położniczego-ginekologicznego szpitala w Nysie.

VII Festiwal Piosenki Religijnej „Corda Cordi” w Brzegu. W festiwalu, któremu towarzyszył występ Stanisława Sojki wzięło udział około 240 wykonawców z całego kraju. Prezentowali utwory z gatunku muzyki chrześcijańskiej, jak również poezję i własne kompozycje.

15 II – IX Regionalne Wodzenie Niedźwiedzia w Krapkowicach, na którym zaprezentowały się grupy z gmin Gogolin, Tamów Op., Zdieszowice, Krapkowice.

marzec

1-5 III – Tydzień Filmu Niemieckiego, pokaz filmów młodych niemieckich reżyserów, dla których pożywką są współczesne problemy społeczno-polityczne i kulturalne.

3 III – XIV Zimowa Giełda Piosenki, I miejsce Złoty Wiatraczek zdobył opolski zespół Kultórwa.

10 III – Obchody 10 rocznicy powołania Uniwersytetu Opolskiego.

16 III – W XXXIV Choraławianym Festiwalu Piosenki Harcerskiej wystąpiły zespoły i soliści z drużyn harcerskich ze Strzelec Opolskich i Karczowa.

22 III – Opolskie Lamy 2004 – II Ogólnopolski Festiwal Filmów

Niezależnych. Zdobywca I nagrodę otrzymał Jarosław Sztandery z Łodzi za film „Po cał”

29 III – Wręczenie Złotych Masek wyróżniającym się twórcom teatralnym Opolszczyzny i Śląska. Nagrody otrzymali: Tomasz Szczygielski, Aleksandra Cwen i Krystian Kobyłka, Mirosław Bednarek, Arleta Los-Pławczewska i Michał Majnicz odebrali nagrodę w imieniu twórców przedstawienia „Niepoprawni”, uznanego za spektakl roku.

kwiecień

16-17 IV – IX Wojewódzki Przegląd Zespołów tanecznych. Uczestnicy przeglądu prezentowali swe umiejętności w wielu kategoriach: disco, taniec towarzyski, breakdance, disco-dance.

16-25 IV – 6. Konfrontacje literackie młodych twórców „Syfon 2004” zorganizowane przez brzeskie Stowarzyszenie Żywych Poetów.

17-24 IV XXIX Opolskie Konfrontacje Teatralne Klasyka Polska. Nagrody otrzymali: za reżyserię Paweł Passini za „Klątwę”, Maciej Sobociński za „Dziady”, za scenografię Anita Burdzińska („Klątwa”), za muzykę Waldemar Śmigasiewicz („Ślub”), nagrody aktorskie: Judyta Paradzińska („Klątwa”), Maciej Kuźmiński („Dziady”). Dorota Kołak („Matka”), Krzysztof Zawadzki („Dziady”).

18 IV – Góra Św. Anny: klasztor, kalwaria, amfiteatr i wioska Góra św. Anny zyskały status pomnika historii. Annogórski kompleks kulturowo-przyrodniczy znalazł się w gronie 32 najznakomitszych zabytków w Polsce. Dokumenty o nadaniu statusu odebrał na Wawelu w Krakowie o. Jozafat Goly, gwardian klasztoru franciszkańskiego na Górze św. Anny.

maj

15 V – Zespół taneczny „Adena” działający przy MDK w Opolu otrzymał większość złotych medali (kategorie dance show, disco show) na Ogólnopolskim Festiwalu Tańca Nowoczesnego „Expression”, który odbył się w Opolu

15-16 V – Brązowy medal na Mistrzostwach Świata Disco Show, które odbyły się w Brnie otrzymał Mini Pech, działający przy opolskim MDK.

27-29 V – 41. Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki w Opolu. Nagrody otrzymali: Nagroda im. Anny Jantar – Milkshop, Grand Prix – Budka Suflera, Nagroda Publiczności dla najlepszego wykonawcy w konkursie Premier – Sistars, Nagroda Polskiego Radia – Püdełsi, Opolska Karolinka – nagroda prezydenta Opoli – Milkshop, Marcin Daniec, Nagroda TV Polonia dla najpopularniejszego polskiego wykonawcy za granicą – Krzysztof Krawczyk. Nagroda dziennikarzy akredytowanych przy 41. KFPP – Sistars.

czerwiec

– Zespół Mini Pech z Opoli wywalczył Srebrny Aplauz na 25. Międzynarodowym Festiwalu Pieśni i Tańca w Koninie

– Abp Alfons Nossol został odznaczony Medalem Świętego Urbana „Zasłużony dla miasta Gogolina”

5-6 VI – W Pokoju odbył się Festiwal Muzyki Zabytkowych Parków i Ogrodów

14-24 VI – 25. Międzynarodowe Spotkania Malarskie „Odra 2004”, do Kędzierzyna-Koźła przyjechali plastycy z Polski, Czech, Niemiec i Rosji. W ciągu dwóch tygodni uwieczniali na płótnie najbardziej urokliwe zakątki miasta i okolic.

18-20 IV – Kulminacja obchodów 50-lecia Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu.

20 VI – Zespół taneczny „Adena” z Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu otrzymał srebrny medal na Otwartym Pucharze Polski Dance Prestige w Koninie.

25-27 VI – Obchody 750-lecia Paczkowa

